

► Ady Endre

A szép Húsvét

Odúkat és kriptákat pattant
S bús árkokig leér a szava:
Ilyen a Húsvét szent tavasza
S ilyen marad.

Miért tudjon Ő az embervérről,
Mikor künn, a Tavaszban
Minden csoda csodát csinál
S minden drága fizetség megtérül?

Óh, Tavasz, óh, Húsvét,
Emberek ősi biztatója,
Csak azt szórd szét köztünk:
Állandó a tavaszi óra
S ilyen marad.

Krisztus támad és eszmél,
Odúkat és kriptákat pattant.
Van-e gyönyörűbb ennél?

► Czirmay Szabó Sándor

Genézis

duzzadó rügek
az ágakon s napsugár
születő világ

Andrea del Sarto (1486–1530): Pieta

Elkészett szeretet

► Sebestyén Péter

Húsvétvasárnap, 2015

A római katona az akkori világ legmodernebb hadseregéhez tartozott. Főlszereltsége, kiképzése okán is rábízhatták a birodalom védelmét.(...) Szolgálatán a birodalom fennmaradása múltott. Mivel ekkora volt a tét, ha egy katona őrség közben elaludt, nem hagyták, hogy felébredjen: megfojtották vagy leszúrták. Hisz az éber őr: az alvók biztonsága, az alvó őr pedig: a város, az emberek, az ország halála...

Szent János húsvéti beszámolója szerint Jézus feltámadása akkora riadalmat keltett (...), hogy a vezetőség azzal a képtelen hazugsággal próbálta menteni a helyzetet, hogy az őrök elaludtak, a testet ellopták.(...) A kereszténység későbbi századaitól tájainkon is szép liturgikus nagypénteki szokás, hogy – amint karácsonykor betlehemet –, ilyenkor szent sírt készítünk, virággal díszítjük, és őrt állunk, nehogy ellopják Jézus testét. A templomban halálos csend, s amit eddig elmulasz-

tottunk, most bepótolhatnánk: leróhatjuk az imádság, az odafigyelés kegyeletét az immár halott Jézus szobra előtt. Letehetjük eléje az elkészett szeretet virágait. Ebben a ciklámenes, hortenziás csöndben elmerenghetünk tévelygéseinkben, be nem tartott fogadalmainkról, megszegett ígéreteinkről.(...) A szent sír szájánál legalább pótoljuk, amit akkor a félénk asszonyok, a gyáva apostolok elmulasztottak. De pótolható egy egész évi „hiányzás” egy „húsvétes templomozással?” Letudható-e a mennyei egyházadóból? Fel lehet-e tankolni több napra-hónapra levegőből, vagy folyamatosan lélegezni kell?...Bár tudjuk, hogy feltámad, és harmadnapra üres lesz a sír, mint a nagy lovagkirály Szent Lászlóé Arany János balladájában –, emberi természetünk szerint igényeljük ezt a szent játékot, mert tele van drámaisággal. Jézus keresztihalált szenvedett, de feltámadt. Értünk, emberekért, a mi üdvösségünkért történt mindez...

Húsvét hajnalán van egy jó hírünk! Hogy aki elkészett a követésben, most felismerhesse. Hogy aki lemaradt, felzárkózhasson. Aki

addig nem hitt Benne/Neki, most megérinthesse. Aki kerülte társaságát, most asztalához telepedjen. Vele étkezzen. (...)

Gyermekkorom húsvétjait meghatározó, máig eleven emléke a szentsírörzés, ahol nem is a fegyelmezett csönd, az egyenes állás vagy a megerőltető térdelés játszott szerepet, inkább a megrendítő istenközelség, amelybe ez a szent, falusi hagyomány már sarjadó kamaszként belevont minket a megváltás drámai tetteibe. Nem lehattunk kívülállóak, még csak közönség sem, hanem részeseivé váltunk ennek az isteni műnek. A passió élő szereplőiként alakítottuk az „eseményeket”.

Mária Magdolna és félelemtől/örömtől reszkető társai ezen a húsvéti reggelen tanúkká értek. Isten megelőző szeretete bevarja a késésben lévőket is. Megszégyenülés helyett irgalom, félelem helyett öröm. Ezt teszi a Feltámadott azzal, aki keresi őt. Aki, ha elaludt is, ébredés után felhívja lámpását, és megy a Völégény elé.

(Folytatás a 2. oldalon)

Húsvét elnevezése az európai nyelvekben

A húsvét ünnepe napjainkban is megőrizte tavaszünnep jellegét, felelevenítve az ősi tavaszköszöntő népszokásokat, a termékenységgel kapcsolatos ünnepeket, melyek mellett tovább él a keresztény ünnep gazdag szokásvilága.

A húsvét korábban a kereszténység legnagyobb ünnepe volt, hiszen ekkor történt a hívő keresztény számára legfontosabb esemény, Jézus feltámadása. „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is.” (Pál I. Kor. 15,14)

A feltámadás gondolata mély emberi vágy kifejezése is, vagyis hogy az élet győzedelmeskedjen a halálon, az elmúláson. A húsvét éppen a feltámadás, a megváltás alapgondolatát foglalja magába. A húsvéti misztérium lényege Krisztus feltámadása, vagyis pont a halál legyőzése! Krisztus által jött el a halál feletti végső győzelem. Az igazi kereszténység célja, hogy állandó és élő kapcsolatban tartsa az embert a feltámadott Krisztussal. Jézus mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz én bennem, az nem hal meg soha.” Ez a Húsvét üzenete!

A húsvét történetét tükrözi a különböző nyelvekben található elnevezése is. A húsvét magyar elnevezése, könnyen kitalálható, a hús (magunkhoz) vételére, azaz arra utal, hogy a negyven napos böjt után végre lehet húst fogyasztani. Az egyik legszakrálisabb ünnep elnevezése tehát meglehetősen földhözragadt. Régebben a szerbben és a horvátban élt az ünnep magyarhoz hasonló elnevezése is. A szláv nyelvekben régebben elterjedt, hogy a húsvét ünnepet egyszerűen 'nagy nap / nagy éjszaka' jelentésű szóval nevezzék meg.

Más elnevezések a vallás szempontjából fontos eseményhez, a feltámadáshoz kötődnek. Ez is elsősorban a szláv nyelvekre jellemző. A szó ünnepet egyszerűen feltámadásnak hívták szerb-horvát-bosnyákul. Az oroszban az ünnep 'Krisztus feltámadása' néven is ismert

volt, a közönséges 'feltámadás' jelentésű zsidó némi módosulással ma a 'vasárnap' jelentést vette fel.

De a legtöbb európai nyelvben a zsidó húsvét, a pászcha ünnepének nevére vezethető vissza az elnevezése. Ugyanis Jézus éppen a zsidó húsvét, azaz a pászcha ünnepére érkezett Jeruzsálembe. A zsidók ezen az ünnepen az Egyiptomból való kivonulásra emlékeznek. Az ünnep neve 'kikerülés'-t, 'elkerülés'-t, más források szerint inkább 'lebegés'-t jelent, de mindkét esetben arra utal, hogy a tíz egyiptomi csapás a zsidókat nem érte: a bosszúálló angyalok elkerülték őket, ill. védangyalok lebegtek felettük. Az ünnep neve azonban a pászcha alakban átkerült a görögbe, onnan a latinba (pascha [pászka]), majd eljutott egy sor európai nyelvbe, ahol ma ezt használják a keresztény ünnep megnevezésére is. A latin alak megőrződött az újlatin nyelvekben: olasz pasqua, spanyol pascua, portugál páscoa, a franciában Pâques, a románban Paște vagy többes számban: Paști. Ezt használják a germán nyelvek többségében is: holland Pasen, dán és norvég páske, svéd pásk, izlandi páskár. Az ünnep nevének ez az alakja az oroszban is meghonosodott a korábban említett elnevezések mellett, de használatos a beloruszban az ukránban, a bolgárban, a lengyelben, a csehben, a szlovákban is. Oroszország (ill. az egykori Szovjetunió) területén több nép nyelvében is bekerült az orosz alak, az albán elnevezés szintén a görögre vezethető vissza: pashka. A törökben a szó képzőt kapott: Paskalya [paskalja]. A magyarban ez az elnevezés az ünnep megjelölésére nem használatos, csak a pászkabárány 'húsvéti bárány' összetétel árulkodik arról, hogy lehetett ilyen jelentése is. (Forrás: nyest.hu)

Elkésztett szeretet

(Folytatás az 1. oldalról)

Makay Ida versében (Hitetlen Ima) vakságról ír: „Akit szerettek, s többé nem szeretnek; / Olyan az, mint a vak, ki egykor látott. / Örök sötétjén gyötrőn megremeg / a fény emléke. És megkövült átok / lesz minden szépség. Nézd: a kuszöbödre / ülök, világtalan. S bár rég nem hiszem, / a csodát várom. Most öld meg örökre / a fény emlékét. Vagy nyisd meg szemem.” (...)

Nem a hitünk vetíti Jézust az üres sírba, hanem ellenkezőleg: a Feltámadott erősítette meg övét ezzel az új tapasztalattal, látással. Ő él. Órákkal később a tanítványok már úgy keltek fel mellőle: az Úr az! A késedelmes szívüekből elkötelezett tanúk lettek. A találkozás szülte hit tette őket hitelessé, töltötte el örömmel.

Már nem csodálkoztak az asszonyok beszámolóján. S már nem keresték az élet holtak között. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy Egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki benne hisz el ne vesszen, hanem örök életre legyen.”

Húsvét örök üzenete ez: a feltámadás jegyében megszületni, élni és meghalni – az egyetlen, emberhez illő magatartás.

„Jó nekünk itt lenni”

Kirándulás a Tábor-hegyre, Izraelben

► Dr. Bige Szabolcs:

Kanyargós szerpentin vezet fel a Tábor-hegyre – nyaktörő tükanyarok egyik a másik után. A Békás szorosnál láttam még ilyeneket. Fenn a tetőn évezredek romok között áll Jézus színváltozásának bazilikája és a Ferences rendi kolostor. Épült 1919 és 1924 között. Van a hegytetőn ortodox templom is, a falal elválasztva a katolikustól. Ezt Illés templomnak nevezik, és egy régi templom romjaira épült. A templom teraszáról csodás kilátás nyílik a környékre, a Bibliai tájra.

Báméskodó tekintetünknek feltűnik a dús növényzet, és a sok virág. Kertész is kell ennyi virághoz. Érdeklődésünkre megtud-

tuk, hogy önkéntesek segítik a szerzetesek munkáját – a ferences kuztódia néhány éve a gyógyulást kereső drogokkal is foglalkozik. Ők dolgoznak a kertészetben.

„Kuztódia” – e név megragadta az érdeklődésemet. Custodia Terrae Sanctae – írja a bejáratnál elhelyezett tábla. A szó maga azt jelenti, őrség. A ferences rendtartomány őrségekre oszlik, ez a kuztódia, amely a latin custos (őrség) szóból ered. A kuztódia élén a kusztos (őr) áll. Feladataikat meghatározott szabályok ír-

nyítják, s egyik legfontosabb feladata a Jézus szülőföldjén és a Közel-Kelet más országaiban

► Túrmezei Erzsébet

Elindulni a kereszt alól

*Boldog titok: a Golgotán
kezdhetek el minden napot,
megköszönve a meghálálhatatlan,
csodálatos áldozatot
s akkor csupa fény lesz a reggelem,
minden úton ez a fény jár velem.*

*Hisz bűntéher és gondtéher
lehull és ottmarad
a szabadulást hirdető*

*krisztuskereszt alatt!
Szabad szívvel, kézzel indulhatok,
ha várnak rám az új feladatok.*

*Biztatóbb, szebb és boldogabb
új reggel lehet-e:
elindulni, mint Isten
megváltott gyermeke,
kinek szíve szeretetről dalol,
a Golgotáról, a kereszt alól.*

► Rónay György

Este a Golgotán

*Sírkukba visszatértek már a holtak.
Pihent a város.
Az utakon át
örök cirkáltak. Fönt a katonák
a kocsmában kockáztak és danoltak.*

*Beesteledett. Józsefnél zokogtak
az asszonyok. A szoba ablakát
elfüggönyözték. Annás lakomát
adott. A kutyák ugatták a holdat.*

*Magdolna ott állt az üres kereszt
tövéén. A Mestert alkonyatkor levették.
Sírt. Félt. S egyszerre látta: az ijedt ég*

*alatt a szégyen fája nőni kezd,
a karjait a végtelenbe tárja,
s az alvó Földre ráborul az árnya.*

KEDEI ZOLTÁN GRAFIKÁJA

► Márton Károly

Húsvétkor

*Húsvétkor
a bárányok bégetése
előcsalja
a gyilkos szenvedélyt:
a kések előkerülnek,
s a bárányok elhallgatnak;
de nyitott szemükben
a feltámadás
reménye csillan.*

► Kosztolányi Dezső

Fasti

*Már kék selyembe pompázik az égbolt,
Töcsákba fürdenek alatt a fák,
A földön itt-ott van csak még fehér folt,
A légen édes szellő szárnyal át.*

*Pöttöm fiúcskák nagy hasú üvegbe
Viszik a zavaros szagos vizet,
A lány piros tojást tesz el merengve,
A boltokat emberraj tölti meg.*

*S míg zúg a kedv, s a víg kacaj kitör,
Megrészegül az illaton a föld,
S tavasz-ruhát kéjes mámorban ölt -*

*Kelet felől egy sírnak mélyiből,
Elrúgva a követ, fényes sebekkel
Száll, száll magasba, föl az isten-ember.*

levő keresztény szenthelyek megőrzése és fel-
élesztése. Nemes cél vezérli a kusztodiát fel-
adataiban: „a béke és a szépség hídjá igyekszik
lenni” – magyarázta a szentföldi kusztos. - „A
szépség olyan dolog, amit Isten minden gyer-
meke megérdemel... Egy olyan környezetben
élni, amely szép, és amelyet szépségben aka-
runk továbbadni másoknak – felelősség!”

Évezredes romok maradványai jelzik a
hely kultikus jelentőségét. Már az egyiptomiak
idején állott itt település és szentély – II. Ram-
szesz hódításai között történik róla említés. Itt
volt a helyszíne a föníciaiak bika-kultuszának,
melyre egyenesen utal arab neve: Dzsebel et
Turr, azaz a Bika Hegye. Josephus Flavius a ró-
maiak elleni háború idején (Kr. u. 66-70) fallal
vettette körül az itt levő erődöt. Sőt a hegyen
át vezetett a híres Via Maris, a Földközi-tenger
partján elterülő városokat, országokat Szíriá-
val összekötő út. Egyiptomtól Mezopotámiáig
és Anatóliáig létesített kapcsolatot. Ma az 56-

os autópálya követi az útvonal egy részét és
halad el a hegy lábánál.

A keresztény hagyomány szerint ez Jézus
színeváltozásának és mennybemenetelének
helye. Máté apostol így írja le az eseményt: „...
Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és tes-
tvérét, Jánost, és felvitte őket egy magas hegy-
re. És szemük láttára elváltozott: arca fénylett,
mint a nap, ruhája pedig fehéren ragyogott,
mint a fény.”

A hely gyakran cserélt gazdát. 350-ben már
templom állt a hegyen, s a régi feljegyzések
szerint a zarándokok is rendszeresen felkeres-
ték ez idő óta. A 6. században három templo-
mot építettek ide, mert Péter apostol három
sátrat akart itt felállítani.

Magyar vonatkozása is van a Tábor-hegy-
nek. Nevezetesen a II. Endre által 1247-ben
vezetett kereszties hadjárat alkalmával történt
itt csatározások. Azt mondja a fáma, hogy
a magyarok harci „stílus” olyan veszedelmes-

nek tűnt a szultán szemében, hogy inkább
eltakarodott a hegyről, s még a várat is földig
rombolta.(...) A hegy neve bár Tábor, de nem
a táborozásból származik az elnevezés, hanem
a héber „tábór” szóból, ami kőbányát jelent.
Valamikor az egész hegyet örökzöld erdők
borították. A mediterrán fényő az őshonos fa
ezen a tájon. Most telepítik újra, mert az ész-
szerűtlen kitermelés miatt a török hódoltság
idején szinte teljesen kipusztult.

Körbejárva a látnivalókat és eltelve a hely
hangulatával indultunk vissza az autóhoz.
Valahogy megérettük Péter apostol szavai-
nak varázsát és értelmét: „Uram, jó nekünk itt
lenni”. És hogy jelenszázi, profán jólétemet
igazoljam, rátaláltam a parkoló közelében egy
butikra, melynek ajtaja felett a következő fel-
irat volt: Caffé italiano. Reményen felülnek
hatott a fásasztó kirándulás után. Nem csalód-
tunk, valóban olasz kávé kínált az olasz fiatal-
ember a pult mögött.

Szavakat egymás mellé tenni

► P. Buzogány Árpád

Bizonyára meglennének az emberek költészet és vers nélkül is. Kevesebb könyvet nyomtatnának, meglaposodnának az irodalmi lapok a versrovat nélkül. Nem kellene verset felmondani az iskolákban. Kevesebbet is olvasnának, és a színészek, színházak átalakítanák a műsorrendjüket.

Nem hinném, hogy vers helyett reklámokat, műszaki leírásokat, életmódtanácsokat olvasnának azok, akik kedvelik a verset. Csak ülnének tétlenül a versolvasás, vershallgatás helyett. Átrendeznék a könyvespolcaikat, jobb esetben vaskos lexikonok kerülnének az elegáns verseskönyvek helyére. Aztán átrendeznék az életüket. Volna, aki mosna, vasalna, gyomlálna versolvasás helyett. Mások söröznének, sportolnának, színházba és bevásárolni járnának a versolvasástól felszabadított időben. Több kávé, tea, szénsavmentes víz fogyna, tisztábbak lennének mosogatókagylók, előszobák. Több pénz jutna szerelmi regényekre, utleírásokra, szőrmők ajándékokra, gyümölcslelre, hússzeletekre. Talán. Ki mondhatná ezt meg?

A lakosság egészségügyi állapotát vélhetően nem befolyásolná a vershiány semmilyen módon. A közérzetet már inkább. Főleg a kamaszokét, a társadalom fiatal egyedeit, és valószínűleg azokét a középkorúakat, akik új párkapcsolatot alakítanak ki, meg a legidősebbeket is, akik néha nosztalgiával gondolnának vissza fiatalkori élményeikre, rég elmúlt érzelmekre. Az ilyen hangulatban eltöltött percek, órák, a vershangulatok által keltett vagy visszahozott életérzések uralta hosszabb időszakok: hetek, hónapok kissé üresebbek lennének a finoman, frap-pansan megfogalmazott versmondatok nélkül.

Ha valaki azt remélné, hogy a versírás, versolvasás, vershallgatás eltűnésével felszabadított idő kimondottan a termelésre, tervezésre, kísérletezésekre, újításokra fordítható, a legnagyobb hatékonysággal, valószínűleg sose fog erről megbizonyosodni. Párhuzamként bármikor felhozható: csak az utóbbi évszázadokban számos feltaláló, újító remélte, hogy hasznos megoldásaival egyre több szabadidőt fog biztosítani mindenkinek. Ám, furcsa módon, éppen az utóbbi nemzedékek életidejében jelent meg az idő szűkösségére való hivatkozás. A dédszülők nemzedéke még nem krónikus időhiányban élte életét... Verset azonban ők is írtak, olvastak, tanultak. Egyik bizonyíték a nagyanyáink ránk maradt emlékkönyvébe fiatalemberek által írt saját verssorok... Ha csak az időközben elveszett idő kérdését nézzük, nem leszünk okosabbak. Nem tudunk meggyőző érveket, bizonyítékokat felsorakoztatni. Úgy-hogy az időmegtakarítás lehetőségét elvethetjük.

Próbáljuk a másik oldalról nézni a dolgokat! Ha nem lesz vers, bizonyára lesznek elvonási tünetek. Ugyanis néha könnyebb verssorokat, ismert vagy teljesen ismeretlen szerzők találóan megfogalmazott gondolatait idézni, mint átütő erővel, pontosan megfogalmazni, ami éppen fejünkben forog.

A versnek, mint irodalmi műfajnak és formának gyakorlati haszna is van. Egyrészt, mint könnyebben megjegyezhető, rögzülő, hangzó

üzenethordozónak köztudottan és bizonyítottan haszna van gyakorlati tudnivalók továbbításában, átadásában. Könnyen idézhetjük a példák sorát. Másrészt mi lenne azokkal az ismeretekkel, amelyeket a vers közvetített régi korokból? Megírnánk nagy művek prózaváltozatát?

Ha kiiktatnánk életünkéből a verset, rövid időn belül megtapasztalhatnánk a káros hatásokat. Csak a versritmus közvetítette zeneiség hiánya már hamar feltűnne. De még a képzőművészetet, zenét, más művészeteket érintő hatását sem jó lebecsülni. Például kevesebb grafikai alkotás jönne létre, mert nem kellene versköteteket illusztrálni...

Mindebből az szűrhető le, hogy vers nélkül bizonyára meg lehetne élni, csak nem érdemes megszőkösíteni magunkat. Ez költők és verskedvelők taborán kívüliekre is érvényes. Volna olyan ember, akit ne érintett volna meg egy-egy verssor, iskolától, oktatástól, verstanulástól függetlenül?

A vers sok esetben jelképes értékű eszköz. Ünnepek, fontos események kelléke, tartozéka. A költői igénnyel és eredményességgel összefűzött szavak zenei hatása, tömörsége, minden addig leírtakkal szembeni újszerűsége jelentheti létjogosultságát. Ma már a reklámszövegek sem nélkülözhetik a rímet, versritmust. Persze, nem kötelező, ám hatásosságával számot kell vetni.

Évtizedekkel ezelőtt Székely János költő, szerkesztő úgy vélte: a költészet meghalt. Mondhatta akkor hatásának csökkentése okán. Ám ha lassú haldoklását látják is némelyek, eltűnése, elmúlása nem következett be. A felnövő nemzedékek világot felfedező, birtokba vevő törekvéseinek, szándékának egyik eszköze.

Versből túltermelés van, ez a megállapítás azonban nem újdonság. Nem véletlen, hogy így van. Mert igény kapcsolódik használatához, a „termeléséhez”. A verskedvelők mind nagyobb része áll át a szerzői oldalra. Mert van mondanivalója (magáról, a világról), amit bizonyos nyelvi igénnyel és újszerűen kívánna megfogalmazni, közzé tenni.

Nem mellékesen a különböző nyelvek életét (meg továbbélését) eleme, értékeinek sűrített hordozója, megtestesítője. A nyelvi megújulás, újszerűsége is. Az ugyanazt a nyelvet beszélők közösségének egyik összetartó eleme, ereje.

A lágyan hullámzó vagy erőteljesen lüktető verssorok ritmusa, az asszonáncok összecsengése, az újszerű szótársítások kifejező ereje mind a vers által él, nyilvánul meg.

A sokféle (tudástartalmakra vonatkozó, nyelvi) értékek hordozójaként a vers széles lehetőségeket kínál, ezekből mindenki igénye, ízlése szerint meríthet.

A magyar költészet napja, József Attila születésének évfordulója jó alkalom arra, hogy mindezzel gondolhassunk, és átéléssel valljuk, meggyőződéssel hirdessük.

► József Attila

Tavas van! Gyönyörű!

*Tavas van, tavasz van, gyönyörű tavasz,
A vén Duna karcsú gözösökre gondol,
Tavas van! Hallod-e? Nézd, hogy karikázik
Mezei szagokkal a tavaszi szél.*

*Jaj, te, érzed-e? Szerető is kéne,
Friss, hóvirághúsú, kipirult suhanás.
Őzikém, mondanám, ölelj meg igazán!
Minden gyerek lelkes, jóízű kacagás!*

*Tavas van, gyönyörű! Jót rikkant az ég!
Mit beszélsz? korai? Nem volt itt sose tél!
Pattantsd ki a szíved, elő a rügyekkel –
A mi tudónkból száll ki a tavaszi szél!*

János úr emlékeimben

► Kuti Márta

1992. augusztus 23-án ment el közülünk, 63 évesen mondta fel szíve a szolgálatot. Székely János az erdélyi és egyetemes magyar irodalom kiemelkedő alakja, de mivel az élőknek nincs idejük az irodalomtörténetre meg az elődökre, méltatlanul keveset idézzük, olvassuk műveit: verseit, drámáit, esszéit, novelláit.

Székely János a 20. század második felében a magyar irodalom sokoldalú egyénisége, költő, prózaíró, drámaíró, tanulmány- és esszéíró, műfordító. Szülővárosában, Tordán végezte az elemi iskolát, 1940-től Marosvásárhelyen a Református Kollégiumban (ma Bolyai Farkas Elméleti Középiskola) tanult, 1943-tól a Katonai Reáliskolában volt huszárhadapród. 1944-ben a századát Nyugat-Európába vitték, fogságba esett, ahonnan 1946-ban tért haza. 1948-ban érettségizett, majd a kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen elvégezte a filozófia szakot. Az Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó kolozsvári szerkesztőségében dolgozott. 1953-ban feleségül vette Varró Ilona írónőt. 1954-ben született meg Ilona Julianna nevű leányuk, 1956-ban pedig János Jenő fiúk, a későbbi szobrászművész. 1955-ben jelent meg első verskötete, a Csillagfényben. 1956-tól 1989-es nyugdíjazásáig a marosvásárhelyi Igaz Szó (1990-től Látó) című szépirodalmi folyóirat versrovátát szerkesztette. Édesapját 1958-ban a rendszer bírálataért letartóztatták, és 8 év börtönre ítélték. Székely János – mindent elkövetve, hogy apját kihozza a börtönből – ekkor írta azokat a verseit, amelyeket később nem vállalt. 1979-ben jelent meg *A nyugati hadtest* c. kisregénye, de a neki ítélt Pezsgő-díjat visszautasította, és következetesen a többi, később kapott díjait is.

Költészete a Nyugat nagy mestereinek nyomdokain indult el. Írói arculatát döntően határozta meg filozófiai műveltsége. Indulásától kezdve szemben állt a hatalom, a hivatalos rövidlátó, sok esetben embertelen politikai gyakorlatával. Főlényes biztonsággal találta meg azt a költői beszédet, melynek birtokában bátran mondhatta a maga különvéleményét mindarról, ami megalázta az embert. Életművét a polgári humanista értéktrend és a szenvedélyes igazságkeresés alakította, ragaszkodott az egyetemes emberi értékekhez. 1994-ben jelent meg az általa szerkesztett Semmi-Soha című. verskötete, amelynek előszavában ő maga rögzíti: 'Előre kijelentem: ezt és csakis ezt a „költői korpuszt” tekintem a magaménak...'. Drámái modern vitadrámák, rendszerint történelmi témát dolgoz fel, de a jelen kérdéseire keresi a választ. Nem a cselekményen van a hangsúly, hanem a gondolon, az igazság kimondásán és megértésén. 1995-ben jelent meg *A valódi világ* című filozófiai jellegű esszégyűjteménye, amely összefoglaló igényű főművének is tekinthető, és amelyet még ő szerkesztett kiadásra.

Lengyel Balázs író és kritikus emlékező írásában így értékelte: „Egy biztos számomra, hogy Székely János nemcsak a határokon túli, az úgynevezett kisebbségnek, hanem egyetemes írója századunknak, századunk második felének. Valahol Camus és Orwell között. Egyike korunk legnagyobbjainak”

Főbb művei: Profán passió, a Dózsa poéma, Irgalmas hazugság, Caligula helytartója, Protestánsok (Hugenották), Vak Béla király, Mórok. Varázstükör c. befejezetlen drámája, Az árnyék, Soó Péter bánata, A nyugati Hadtest. Esszék: A mítosz értelme, A valódi világ. Reprezentatív verskötete a Semmi-Soha.

Most nem is az íróról, hanem az ember és kolléga János úrról szeretnék megemlékezni. Nem mintha más lett volna, mint írásaiban. Éppen ez a csodálatos, hogy pont olyan volt. Először is ő úr volt. A játékos erdélyi irodalomban Fodor (Sándor) úron, Bajor (Andor) és Panek (Zoltán) úron kívül az Igaz Szó szépirodalmi folyóirat szerkesztőségében neki járt ki az úr megszólítás. A többi alkalmazott, főnöktől takarítónig a betévedő kívülállók számára mind elvtársak(nők) voltunk. Talán csak a szekus szólította elvtársnak. Ugyanis János úr pártag sem volt, s minden pillanatban azt sugározta, hogy „elfogadlak benneteket, felebaráti szeretettel szeretlek is, de nem keveredem veletek”. Nem, mert ahogy híres versében is megfogalmazta: „...elpusztult nagyokra hivatkozva / Pusztítja el és kínozza halálra / A mindenkori szent, kortársi horda / A mindenkori élő nagyokat;” (Utcák és szobrok, 1968). Ő is úgy érezte, hogy ezt teszik, mint ahogy ezt is tették vele. De talán ennél is fontosabb az a tisztelet és csodálat, amit a nagyok, a zsenik iránt érzett. Mindent tőlük tudott, saját bevallása szerint. Mikor utoljára nála jártam, ágya mellett az asztalon Churchill emlékiratai tornyosultak több kötetben. Ha olvasásról került szó, mindig azt mondta, neki már csak remekművekre van ideje, mert a nagy klasszikusokban sosem csalódik. Ezért olvasta el háromszor az Karamazov testvéreket. Mint igazi urat és művészt, csak a minőség érdekelt az emberi szellem alkotásaiból. Ő azért volt igazi úr, mert bár nem örökölte, tudatosan hordozta szellemi előkelőségét.

Előtte van, ahogy mindig fényesre polcolt cipőjében pontban 10-kor belép a szerkesztőségbe, kedvesen köszön, majd benyit a fiúk szobájába, ott is köszön, leteszi kalapját,

kabátját, leül íróasztalához, kitölti a vizet poharába, megöntözi a cikláment, amit valami találkózón kapott, leül, rágyújt, majd nekilát az napi postája átolvasásának. S mindig neki volt a legtöbb, mert sokan írtak verset. Megírja kézzel a válaszlevelet. Kihozza, és átadja a gépirónőnek, akit ő foglalkoztatott leginkább. Ezek a levelek külön szót érdemelnek. Néhanyszor én is gépeltem levelét, ha nem volt ott a gépirónő. Akkor döbönt belém, hogy levelei önmagukban is irodalmi műalkotások, esszék, műelemzések. Aki tőle válaszlevelet kapott, az egy életre megtanulta, mi a vers, a jó vers. Halálosan komolyan vette versszerkesztői feladatát. Fialat költők generációit irányította, fedezte fel.

Aztán jöhetett a csevely a kollégákkal. Délben feleségével, Varró Ilona írónővel távoztak ebédelni. Együtt, ahogy szobrászfiá, Székely János Jenő csodálatos domborművén látható egykori lakhelyén. Árnyalakjuk ott él tovább.

► Székely János

Március

*Az ízek és szagok
Magokban és rügyekben
Várják a hónapot,
Amelyben megszülettem.*

*Ez az én hónapom –
Erről se jót, se rosszat!
Legjobban én tudom,
Mi jót, mi rosszat hozhat.*

*Jó: a kölyöksapát,
A barkászó gyereknép.
Nem jó: ha még kitart
Fagy és halottmerektség.*

*Nem jó: ha megmarad
A réten a fagyott hó.
Viszont hogy fent halad
A nap, az már nagyon jó.*

*Nagyon jó még a szél,
Amint nevetve hussan.
Nem jó: születni és
Meghalni márciusban.*

(1976)

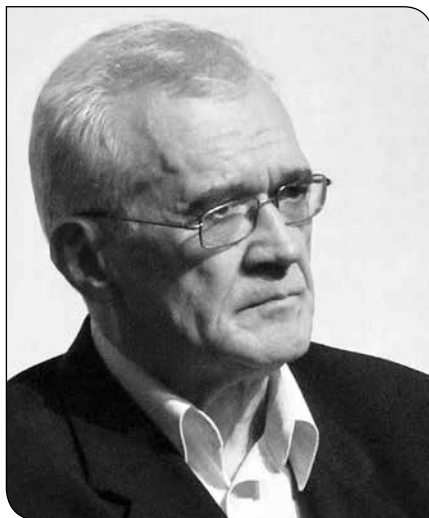
Versbe faragott világom (I.)

Születésnap beszélgetés a 75 éves Farkas Árpád költővel, szerkesztővel

► Székely Ferenc

– Tamási Áron szülőföldjéről, a Nyikó mentől származol, milyen emlékeid vannak a vidékről?

– Kis világban születtem, székelyföldi, tiszta magyar környezetű és még vallásilag is egyenemű unitárius faluban, Siménfalván, de gyermekkorom élményszálai tulajdonképpen a kilométerre fekvő Székelyszentmiklóshoz kötődnek. Viszonyulásom a földtől számított második nemzedékbéli emberé. Földműves nagyapám, aki falubírócska is volt – azért bíróska, mert nagyon kicsi volt a falu, alig negyvenöt házsám –, ugyanúgy nevelte gyermekeit, mint minden igyekvő gazdaember: ha lánya volt, kistafirungozta, ha fia, taníttatta. A fiúgyermeknek ez volt abban a világban a stafirungja. Ma már a 40 házsámot számláló Székelyszentmiklósról százvalahány – nem számoltam össze – körüli azoknak a száma, akik értelmiségiként élnek szerte a világban. Kisgyermekkorom minden nyarát-telét ott töltöttem, aztán édesapám révén bekerültem a nagyobb faluba, Székelykeresztúrra, majd Székelyudvarhelyre. (...) Ott jártam iskoláimat, de minden vakációmát a faluban töltöttem, nagyapám eléggé bozontos szemöldöke alatt. Nagyon-nagyon sok szemvillanása világít azok közül, melyek az arcra nem csordultak le mosoly, kedély formájában. Mogorva öregember volt, aki egész életében azt tette, amit eleitől tanult: minden esztendőben legalább egy kapavágás földet hozzágyarapított a meglévőkhöz, nyolcholdas gazdaként már kulák lehetett az 50-es évek közepette. Anyai nagyapám a szomszéd faluból szintén. Nagyon kevés birtokkal listázták kuláksorba mifelénk az embereket. Két makacs nagyapám közül, az anyai soha nem lépett be a téeszbe, az apai még makacsabb volt, neki meg kellett érnie, hogy a tanító fiát ráküldték meggyőzni arról, hogy ez a helyes út, illetve egyszerűen megszarolták. Apám értelmiségivé válván kapcsolatba került a kor áramlataival – '49-ben a falu egyetlen tanítójaként szervezték be a pártba, hogy aztán '53-ban kirúgják. (...) Kizárták, mert önéletrajzából kifejtette – különben a Tudomány és Kultúra Társaságot vezette Székelyudvarhelyen –, hogy apjából kulákot csináltak. A téeszítés '49-ben kezdődött, '61-ben fejeződött be, márciusban. Márciusban székelyszentmiklósi nagyapám beadta a derekát, áprilisban meghalt. Én végigasszisztáltam gyermekkorban – amelyet abszolút felhőtlennek éreztem akkor –, hogy amiben élünk, az a világ rendje, gyermek és kamasz voltam, politika- és ideológiamentes. Sajnálatos módon elkerült az, hogy bekerüljek az pionírmozgalomba, azért sajnálatos, mert barátkozó gyerkőc voltam, csak intégettem a társaimat tengerpartra vivő vonatok után, nem avattak fel pionírnak, mert két kulák-nagyapával nem volt lehetséges. Élénken él emlékezetemben, hogy amikor a hatodik osztályt végeztem, az orosz tanárom behívatott, és azt mondta – vizsgáztunk minden év végén

FOTÓ: AÉBERT LEVENTE

–, hogy fiam, te úgy vizsgáztál, hogy jövőre fel kell vennünk pionírnak. Annak ellenére, hogy nagyapád kulákok. Nagyon jóindulatú ember volt. Aztán történt, hogy iskolát kellett váltanunk, így kerültem egy másik pionírparancsnok alá, ezt csak azért mesélem, hogy jelezzem, milyen „nehéz” idők vártak rám, amikor ránk kapott, jóval később, az úgynevezett szabadság órája, hisz automatikusan ment a felvétel a pionírmozgalomból a KISZ-be, így ebből is kimaradtam, tehát boldogult úrfikoromban semmiféle szervezeti, közösségi életet nem élhettem. Amit természetesen utólag nem sajnállok, mert azt hiszem, mai napig ebből az életre szóló sértésből élek. Ami, persze, csak később fogalmazódott meg bennem.

– Mit jelentett számokra még a gyermekkor?

– A gyermekkor nekem szűk és bezárt világot jelentett, egy kis falut, ahol a kapukat soha nem zárták, ahol az embereknek a mezőn is volt veteményese, soha egy szál hagymát, egy fej salátát ki nem tépett senki arra járó. Soha egymás kaszáljába bele nem kaszáltak. Sőt, akik ebből a világból jönnek, tudják, hogy a kaláka, az egymást segítő építkezés volt éltünk jellemzője. Így épültek fel házaink, az életünk. Abban a kis faluban kultúrházat, iskolát építetett apám, s ott tanított négy éven át. Akkor még volt 22 gyermek, négy osztályba elosztva a faluban. Volt tanítói lakás. Viszonylagos jómódnak kellett lennie, ha az én szám nyáron mindig fekete volt a faepertől és fehér az istállóban fejt friss tejfől. Ez a falu rendkívüli közösség volt, ebben a faluban minden ember írástudó volt, nagy hagyománya volt az iskolázottságnak, nemcsak olvasott emberek voltak, de lakói, gazdái a falunak, csaknem egy életszínvonalon éltek. A falu régi papjai tanító szerepet is betöltöttek, könyvtára volt a papoké, de voltak házak, ahol például teljes Jókai-sorozatot tartottak. Nagyapám a tornácára könyökölve legalább húsz Petőfi-verset tudott elmondani. (...)Természetesen több nagy felfordulás áldozata volt egy század alatt a falu is, de egy ideig nem kellett javait félteni. (...) Engem pedig a falucskához láthatatlan, erős szálakkal ez kötött, belőle terebélyesedett

ki egy olyan erkölcszhöz tapadó, napraforgó-paripán száguldozó, lipinkázgató, le-lehúzó és fel-felemelő világ, meghatározó további életem folyamán, minden gesztusomban, lépéseimben és természetesen versbe faragott világomban, melynek gyökerei őáltala, e kis közösség által századosak. (...)Két meghatározó és jelentéktelennek tűnő élményt ragadnék ki gyermekkoromból. A nagyanyám kenyérsütését a kemencében, amely szertartásszerű volt (...)A másik a gyermekszerelem. (...) De vajon emlékszik-e valaki arra, hogy négyéves korában volt egy gyönyörű kislány, egydíősek és bujkáltatják szerelmüket, mert titokban annyira összejátszották egymással a világot, hogy rejtőzniük kell, csűrben, udorban, és milyen magasztos élmény, mikor a nagymama az ágy alól seprűnyéllel kotorásza ki, s ujját az ajkára téve jelzi, hogy nem árulja el senkinek őket. Nekem azóta a szerelem szent, szerelmes verseket – úgymond – nem írtam, csak szerelemtárgyúakat. Szerelmes verseket azért nem írtam, mert többnyire az szólított fehér papír elé, amit sokakkal szerettem volna megosztani, a szerelem tartományát maganszférának érzem, tudom, nagyon megsértődnének klasszikusaink, ha ezt akár gondolatban rájuk erőltetném, mert akkor hol lenne a gyönyörű magyar szerelmi líra? (...) Attól nekem szerelemtárgyú verseim még vannak, udvarlóverseim nincsenek, udvarolni, úgy gondoltam már kamaszkorom óta, nem verssel kellene, hanem személyes jelenléttel.

– Hova került a család, amikor el kellett hagynotok a szülőfalut?

– Székelyszentmiklós után a közeli Székelykeresztúron töltöttem két évet gyermekkoromból öt- és hatéves koromban, a dackorszak kezdetét, mikor is egy téli iskolai ünnepségen felrovatott, hogy azt a verset, amit Petőfi Sándor a legenda szerint a Petőfi utca 5. szám alatti lakásunktól háromszáz méterre, a Gyárfás kúriában írt – az Egy gondolat bánt engemet – nem voltam hajlandó előadni. Természetesen, mint minden kisgyermek, nagyon jó szavaló voltam, és nagyon lámpalázás, a címen kívül az égegyvilágon semmi eszembe nem jutott. És álltam ott, mint partra vetett hal. Hiába kérleltek az első sorban ülő szüleim, a kuliszszák mögül tanítóim, hajoljak meg szépen és távozzam, ha nem tudom, álltam makacsul, úgy döntöttem, mindaddig, amíg eszembe nem jut az első sor, nem hagyom el a terepet. Nos, hát elég kínos helyzet született akkor, de annál szebb volt Székelykeresztúrnak gyermekvilágához méretezett atmoszférája, a Jézuskialtó szőlőhegy, a kisiparával és csekélyke kultúrtörténeti hagyományaival lélegző kicsi-kicsi városka. Megemlíteném, hogy ide járt gimnáziumba Szabó Gyula, innen tíz kilométerre született Kányádi Sándor. Pontosan tíz-tíz kilométer távolságra születtem Tamási Áron és Kányádi Sándor szülőfalujától, nem mintha ennek valami nagyon-nagyon meghatározó jelentősége lenne, de ha már eszébe ötlük az embernek, nyilván rögtön

támad jelentősége. És ez a Székelykeresztúr, a maga ellegendásított Petőfi-körtéféjával, Gyárfás-kúriájával – ahol megszállt a halálba menő utolsó estéjén – annyira kultikus helyé vált, hogy amikor a romániai PEN Club ott tartotta együttlétét Petőfi Sándor halálának 150. évfordulója jegyében, bizony kedves élmény volt számomra, hogy Ana Blandianát, a jeles költőnőt – kinek verseit is fordítottam, s kívül kacér hátsó gondolataim is támadtak közös diákkorunkban, amit a kolozsvári egyetemen együtt töltöttünk – becsalogattam a Petőfi utca 5. szám alatti ház még meglévő ribizlibokrai alá, megmutatni, hogy hol papás-mamásoztam én hajdanán. Irigykedve sóhajtott föl: furcsa világ ez az Erdély, itt ötven kilométerenként született egy-egy jelentős szellemű ember, itt minden ötven kilométerenként meghalt egy-egy századokon átívelő tehetség, kimagasló értéke a magyarságnak. Amit ki kellett igazítanom, hogy bizony nem ötven, hanem csaknem húsz kilométerenként buggyan a forrás és domborodik – lám, olykor sírhant nélkül is – a temető.

– *Ha azt mondom: Székelyudvarhely, mi legyen föl lelki szemeid előtt?*

– Székelyudvarhely gyermekkorom városa; csodálatos volt. Utólag iskolám is az, pedig gyengécske tanuló voltam, főleg a reáltantárgyakból. (Ez a város meg akart maradni. (...)) Segítette ebben, hogy ami hátránya volt, váratlanul előnyére szolgált. Hiszen csak szárnyvasútja volt. Végállomás. De nehezebben jött be, nehezebben rontott rá például az úgynevezett szocializmus is. Őrizhette morálját, azt a világot, amiből – ha nem is volt személyesen jelen –, akkor is sugárzott Tamási Áron szellemisége. Látásmódom azért is válhatott drámaivá, mert tanúja lehettem, hogy ebben a csodálatos városban, Székelyföld egyik iskolaközpontjában téglagyári munkássá sorolhatták a város tanárát, egyben kulturáktivistáját – történetesen apámat. Csak azért, mert konok kulákok voltak szegény nagyszüleim s dacosak, nem akarták abbahagyni. (...) A kisváros színezaga ma is érzékeimben. (...) Nem minden tantárgyat szerettem ugyan, de csodálatos tanárokra, csodálatos iskolaévekre emlékszem! Diáklapot szerkesztettünk, osztálylapot Balázs Andriással, Magyar Lajossal és Molnos Lajossal. A lapnak egy kifli ára volt a díja. Létrehoztuk húsz példányban, de mikor tanárhergelővé vált a kis újságocskánk, megjelent egy vezércikk arról, hogy a természetrajztanár befuladt az akváriumba, természetesen, betiltották, mondván: „Gyerekek, itt van a nagy iskolai faliújság, írjatok rá, amit akartok, lássa a világ!” Akkor kezdtem el fogalmazni mások személelé is való szövegeket.

– *Mikor kezdted el verset írni?*

– Körülbelül 18–19 éves voltam, mikor tollhoz nyúltam, olyan értelemben, hogy értelmezem is azt, amit írok, ne csak elragadtatottságomban fogalmazzak versiket, mint a kamaszok általában. Ez időben kellett végignéznem, miként lakoltatják ki házukból a siménfalvi nagyszüleimet; és jó néhány évig egyik rokonuknál kellett meghúzódniuk a nyári konyhában, ott fogadtak engem, az unokát. Akkoriban az udvaron, utcán tyúkok és libák szaladgáltak, és vasárnap levágtak belőle egyet-egyét, bőven szórta áldását a föld, telen-

te a padlást itt is leseperték, csobogott a Nyikó vize, benne gübék, melyekben kézzel halat lehetett fogni, boldog gyermekkorom volt. És nem hallottam magam körül sáptózást, csak időnként nagyanyám rázza a kukoricacsövet, miközben fejtette, hogy azt a kurva Sztálin apátokat! De azt sem értettem én pontosan. Sőt Sztálin halálakor, kilencévesen én is sírtam a többiekkel együtt. Azután sokáig nem tudtam, ki él, ki hal meg, be kellett nőnie a versfejem-lágyának ahhoz, hogy megértem, mennyivel értékesebb egy százötven éve, száz, kétszáz éve halott költő, hogy csak a költészet-ről beszéljek. De minden sokkal értékesebb a mindenkori világban, mint a napi politikai értékekhez kötött gyász- és örömindulat.

– *Igaz-e, hogy előbb nem a kolozsvári bölcsészkarra felvételiztél, hanem a marosvásárhelyi színészképző főiskolára?*

– Érettségi után megérkezett Marosvásárhelyről Luigi bácsi, Kőműves Nagy Lajos, aki felvételizőket keresett – tehetségkutató körútra indult – a Színművészeti Akadémia számára, és kettőnk, András Csaba törzslőszerkesztőmet és engem biztos bejutónak ítelt egy-két vers elmondása után. Boldogan és gyanútlanul elutaztam életemben először egy Udvarhelynél nagyobb városba, Marosvásárhelyre. Marosvásárhely valami csodálatos világ volt, és csak hálás lehetek utólag annak a bizottságnak, amely nem vett fel színinövendékné. Eredményhirdetés után még az éjfélí vonattal elmehettem Kolozsvárra felvételizni a bölcsészkarra, filológiára, amire különben végig készültem.

– *Milyen csapat verbuválódott össze Kolozsváron?*

– Kolozsvárra gyűlt össze Székelyföld minden valamirevaló gyermeke abban az esztendőben is, amikor én felvételiztem. Kiderült, hogy poggyásunk van. Verseket hozott Király László, Molnos Lajos, Magyar Lajos, Csiki László. Csoportosultunk; második Forrás-nemzedéknek neveznek minket azóta is. (...) A péntek estére összegyűlt Kolozsvár magyar diákságának szellemi továbbműködéséért érdeklődő része. Azt hiszem, ma is jelentősége van, ha százötvenen-kétszázán begyömösözlődnek egy terembe, hogy meghallgassák valaki rossz versét és az afölötti vitát.

– *Következett a kihelyezés, a katedraválasztás...*

– A bukaresti katedraválasztás során döbentem tapasztalhattuk, hogy ötévi diákoskodásunk alatt eltűntek az országból a magyar-tanári katedrák. Hiába vonultak nyugdíjba annyian, városon például egyetlen katedra sem vétetett lajstromba. Lelkesen választottam hát Kisbacont Benedek Elek iránti elszánt romantikával, de csakhamar kiderült, hogy az iskola felső tagozata régóta megszűnt. Élettársra lévendőm, Simó Erzsébet is hasonlóval szembesült Kisborosnyón. Végül Sylvester Lajos kézdi rajoni főtanfelügyelő segítségével sikerült pályát kezdenünk Kovásznán, illetve Vajnafalván. E „poros kisvároskát” már akkor igyekezett meghatározni Fábrián Ernő, Gazda József és néhány lelkes orvos, lelkész és tanár-ember szellemisége.

(Folytatjuk)

Farkas Árpád köszöntése

► *Albert-Lőrincz Márton*

(Vers, amelyben az idő a probléma)

„Rigolyás vén leszek majd, elhalálózásra Léha, tej-útonálló, füttyös vén csibész.”
Farkas Árpád: *Egy állomáson*

Föltámaszt-e a csend, vagy épp megöl,
Kronosz köpenyéből bújik-e elő,
vagy meglapul a nyári utcasarkon,
les utánad, mint az árnyék napos délutánon,
vagy a csendőr, ki bűnökön kapott?

Én nem tudom, de úgy elfutott a nyár,
lősörényét vihar vibrálta tán,
de voltak csendes délutánok, esték,
s messzi, szembe szökkenő menyecskek,
mindentudás és tudálekos restség.

Most a csend kitarja karjait,
alkudozik, zaklat s andalít,
fölkavarni s az égre tűzni kéne,
hulljon belőle zápor, s fény kéréje,
amely tört döf Kronosz kék szívébe.

(Emlék zárójelben)

Mint házszeneléskor
a székely házak a papot,
úgy vártuk pénteket:
ma jön az Utunk,
hátha benne lesz
Királyunk, Farkasunk,

Csodákra szomjazó Fiúk
ültek az elcsendesített
iskolapadokban,
s lopva recsegtették az újságpapírt
a kilúgozott zárkában.

Kint roskadtan álltak a
deszkakerítések,
alattuk futó fűpalástban mezsgyék:
Ó, ha nem úzik majd az
itt járt Csodaszarvast,
megtalál-e minket is az ösvény?

Valaki szívárványt kaszál

Állóképek a pergő időben

► P. Buzogány Árpád

A Nyárádszentmártonban élő Székely-Benczédi Endre szinte gyors egymásutánban lepte meg a verskedvelőket két kötettel, a gyermekversek gyűjteményét, már idei évjelzéssel, követte a *Begyűjteném szavaidat* című. A marosvásárhelyi Juventus Kiadónál megjelent könyvet Bölöni Domokos szerkesztette, akárcsak az előbb említettet, ily módon is ösztönözve és segítve az ő személye meg az irodalmi kör holdudvarába tartozó Maros és Nyárad menti tollforgatókat a tollfoghatóságra, a kötetekkel való jelentkezésre. A kiadvány technikai szerkesztője Donáth-Nagy György, aki a borítólapon Kusztos Endre rajzát használta fel.

A hatvanas évek végétől már közlő, akkor főiskolás szerző nem sokáig élvezhette a sajtó biztosította népszerűséget, egy elszólása miatt az állambiztonság élénken érdeklődni kezdett iránta. A rendőrségen le kellett adnia verseit is. Egy interjúban így emlékszik erre: „éreztem, hogy tovább figyelnek, nem elégedtek meg azzal, hogy elvitték a kéziratokat” (a *Pillangó a homlokomon* című évfordulós interjú szerzője Székely Ferenc). A nyolcvanas évek közepéig pókháló lepte be tollát, aztán az *Igaz Szó* folyamatosan közölte verseit. Az ezredfordulót követően a Bölöni Domokos alapította *Súrlott Grádics* irodalmi kör tartotta frissen a tintát a tollban. 2007-ben *Kökényvár a senki földjén* címmel saját költségén jelent meg első saját kötete.

Igen messziről kezdtük a friss kötet útját, mentességünkre szolgálhat, hogy már a rómaiak is tekintettel voltak arra: a könyveknek is megvan a maguk története. Nem csupán a szerzőknek. Mint tudjuk, 1990 előtt más volt a súlya meg a gyakorisága is a leírt és kinyomtatott magyar szónak, mint utána. Székely-Benczédi Endre is megteremtette magának az irodalom közös földjén az ő saját világát. Túljutva az élet delén, elsősorban nem a láza-

dás, a világgal való perlekedés határozza meg sorainak alaphangulatát.

Az első vers sosem véletlenül kerül egy kötetben a többi élére. A Gyergyószárhegyen élt és tragikus körülmények között eltávozott Rafi Lajos (akit költőből cigány költővé próbáltak emelni-lenyomni) sorait mottóként kiemelő, *A sokadik te lehetnél* címűből idézzük az egyik lehetséges (tán legnagyobb) tévedést: „összetévesztetted magad / valakivel, aki te akartál lenni: / az is meghalt.” A pergő időben néha jó lenne megállítani valamit, legalább az emléket (*Álomzavar*); a múzsa kedvessé érik (*Tavaszzal errefelé*).

Népi ihletést több versben is fölfedezhettünk, példaként említhető a *Hattyú őszi dala* vagy a *Pirkadatkor* című. „Anyám mozdulatai pontosak és szépek voltak”, jellemzi a dagasztás kemény munkáját (*Anyám nem félt*).

Álomszerű, szürrealisztikus képekkel is gyakran szembesülünk („Valaki szívárványt kaszál” – *Takaródó*, „Kompót-szerelmet őriz/ a raktár” – *Raktár*; *Alkonyati jósok*, *Tölcsér*, *Reggelek*).

Kedveli a nem teljesen szabálykövető megoldásokat: a sorok szótagszáma váltakozó, a szerző sok esetben nem is szakaszokra, hanem kisebb egységekre tagolja a szöveget, se hang-

súlyos, se időmértékes ritmusba nem kényszeríti a belső dinamikájú sorokat-mondatokat, a rím sok esetben távolról cseng vissza (*Nem születnek bennem, Kerestelek sátrad alatt*).

A lírát néha visszarazza a mindennapokba: „kérlek, feledkezz meg magadról. / Húzzunk magunkra, amit még lehet/ az álmainkból” (*Rezonancia*), „ne kérdezze senki, / hogy az a csók mivé aszott” – *Múzsa első csókja*, „Te másfajta zenét hallgatsz, / nem azt, amit én dúdolnék” – *Begyűjteném szavaidat*, ill. *Napról napra*, *Néha azt hiszem*, *Esernyős kesergő* címűek. A rég megélt szerelmet a biztonsággal asszociálja („Én téged öllelek. Minket a sötét, / a csend s a falak.”, illetve „Nélküled nem/ nőhet nappá a reggel. Hiába / húznám szét a függönyöket.” – *Ez az áldott szoba*). Más helyen éppen a hiány ural mindent (*Kellenél*).

Pár sorban ragad meg az ember számára fontos helyzeteket (*Légni kell*, *Ez a hét is*, *Ahol a csendnek súlya van*, *Az öreg*, *Békességre vágyó hangulatban*). Szinte végtelen egyszerűségű, rímmel-mértékkel nem ékesített sorokban pár mondattal születik a vers, az utánozhatatlan gondoltsor (pl. *Égzengés idején*). A képek, jelenségek legtöbb esetben jelképnek választottak ki (*Új honfoglaló*, *Műholdfelvétel*, „*Palotánk*”, *Befejezetlen mondat*).

Utódoknak hagyható fontos üzenetet is pár szóban képes vázolni, világméretűvé tágítva az emberi dimenziót (*Tudod, hogy alattad / őseid pora. / Föltétted istened / lakik – Fiamnak c.*, ezek a kötet utolsó sorai).

A leírt sorok hamar ismerőssé válnak bennünk, hiszen az erdélyi olvasó számára nem teljesen ismeretlenek Székely-Benczédi Endre élményei, jelképei. Az ego háttérben tartása valószínűleg életkorbeli sajátosságok közé tartozik, ám éppen ettől érezheti az olvasó, hogy a kötet versei nem csupán egyetlen személyt (magát a szerzőt) érdekelnek... A múltó ború, a rezignáltság, az izzadságszagtól mentes könnyedség adja a kötetnyi vers egyedi báját, a világot (és jelenségeit, történéseit) megismer-ni és értelmezni vágyással együtt.

Székely Ferenc: A sas visszatér

Megjelent lapunk munkatársának, Székely Ferencnek legújabb interjúkötetete: *A sas visszatér. Születésnap beszélgetések*. A kötetben a szerző megszólaltatja Baricz Lajos plébános-költőt, Beder Tibor földrajztanár, világutazó, Mikes-kutatót, Bójte Lídia magyartanár, művelődés-szervezőt, Ferencz Imre költő-szerkesztőt, Fülöp Kálmán költőt, Garda Dezső történész-szociológust, Koszta Gabriella színész-műfordítót, Kozma Mária író, Molnos Ferenc költő-festőművészt és Sz. Kovács Géza képzőművészt. Az előszót Sarány István Székely Ferenc esete a lexikkal címmel jegyzi: „Az interjú a magyar sajtóban munkamódszer és mű-

faj egyaránt. Székely Ferenc munkamódszerként is avatottan használja, műfajként értő módon műveli... Első interjúkötetete – A megmen-tett hűség – 2012-ben látott napvilágot, azóta évente jelentkezik egy-egy tízes interjúcsokorral, így a hét kötetbe lassan lexikoni személyiség gyűlt össze. A különbség csupán annyi, hogy míg a lexikonok tömör, száraz adatokat tartalmaznak, Székely Ferenc „lexikonja” jeleset alkotó embereket, sorsokat hoz emberközelbe.” – írja Sarány István, a Hargita Népe szerkesztője. A kötet a százhalombattai Üveghegy Kiadó gondozásában jelent meg 2018 végén, a borítót Donáth-Nagy György tervezte. ► (K.M.)

Rhédey Claudia, az angol királyi ház egyik őse

Részlet a szerző szakdolgozatából

► Hegyi László

(Folytatás az előző lapszámból)

Württemberg Teck Ferenc herceg–Rhédey Claudia fia–megismerkedik Mary Adelaide Wilhelmina Elizabeth, cambridge-i hercegnővel, édesapja egyik távoli rokonával, Victoria angol királynő unokahúgával, akivel 1866. június 12-én Londonban összeházasodnak. A herceg ezen a napon a magyar huszárezred századosi egyenruháját viselte. Ő az angliai Teck hercegi család megalapítója. Házasságukból egy lány és három fiúgyermek születik. Első gyerekük Mária (Mary) Viktória (1867. május 26.), második Adolf Károly (1868. augusztus 13.), majd Ferenc József Leopold (1870. január 9.), és négy évvel később (1874. április 14.) megszületik utolsó gyerekük, Sándor Ágost. Adolf Károly magas rangú katonai karriert futott be, két fiú és két lány édesapja volt, 1927-ben halt meg. Ferenc József Leopold a testvérek közül a legrovidebb életűnek bizonyult, hiszen 1910-ben, alig 40 éves korában halt meg. Ő is Katonai karriert választott, és nem nősült meg. Sándor Ágost 83 évet élt, jogtudományokat tanult, több angliai és külföldi egyetemen kiténtették, de katonaként is a legmagasabb rangot érte el. Albán származású feleségével egy lányuk és két fiúk született, kisebbik fiúk alig 4 hónapos korában meghalt. Sándor 1957. január 16-án hunyt el.

Ferenc és Mary Adelaide lányát, Mary Victoriát 1867. július 27-én kereszteli meg a canterburyi érsek. Keresztszülei között ott találjuk magát Viktória királynőt és fiát, Eduárdot is. Három fivérével ellentétben, őt otthon tanították. Édesapja, Tck hercege angol, francia és német irodalmi könyveket gyűjtött számára, de büszkén mesélt neki magyar származásáról, és próbálta a lány tudatába is rögzíteni ezt. Későbbi teljes nevében erdőszentgyörgyi felmenőinek nevét is megtaláljuk: a Claudia nagyanyját és Ágnes dédanyját. Előkelő nemesi, hercegi családhoz méltóan Máriát az édesanyja – Mary Adelaide – hamar beavatja

VI. György (fotó: Wikipedia)

a ranggal járó divatos kötelezettségekbe, és igazán hercegnőhöz illő jellemre, magatartásra tesz szert. Mary 24 éves, amikor komoyabb udvarlója akad. Szépségét és csinoságát apai ági nagyanyjától, Rhédey Claudiától örökölhette.

Környezete és egész Anglia „Princess May”-nek (Május Hercegnője) becézte. Keresztanyja, Victoria királynő, többször említette neki és családjának, hogy a lány igazi királynénak való. Valószínű, hogy ezt komolyan is gondolta, hiszen a lány első kérője nem más, mint a királynő unokája, Albert Viktor walesi herceg. Kettejük, kezdetben titkos szerelméről a királynő már régóta tudott. A kérőnek nagy esélye volt a trónöröklésre, hiszen édesapja, a későbbi VII. Eduárd király, a királynő legidősebb fia, tehát apja után őt illette meg a trón. Az eljegyzést 1891. december 3-án tartották meg. Az eseményről a Vasárnapi Újságban is beszámolnak. A jegyesek az esküvőt a következő év február 27-re tervezték, azonban a vőlegény megbetegszik a kor nagy járványában, influenzában, amely tüdőgyulladásá s súlyosbodik, és 1892. január 14-én elhunyt.

Az egy évig tartó gyász után Mary Victoriának új udvarlója akadt, akit szintén Viktória királynő pártfogolt. A királynő megboldogult unokájának – Albert Victornak – öccsét, Györgyöt, – a yorki herceget –, ajánlotta, aki testvérbátyja halálával trónörökössé vált. György yorki herceg 1892 májusában megkéri Mária Viktória Teck hercegnőt, Rhédey Claudia unokájának kezét, aki igent mond. Az esküvőt 1893. július 6-án tartották meg. Az esküvő a kornak fontos eseménye volt, erről a legtöbb napilap beszámolt, így a Vasárnapi Újság is. Ezekből az újságcikkekben kapunk részletes leírást az esküvői ceremóniáról. Teck Mary Victoria hercegnő házassága alkalmával felújult az érdeklődés a hercegő magyar, erdélyi származása iránt, így az újság aktuálisnak tartja a Rhédeyekről is írni. (...) Boldog házasságban éltek több mint négy évtizedig, és házasságukból hat gyerek, öt fiú és egy lány született. Anglia két uralkodója került ki gyermekeik közül: VIII. Eduárd és VI. György.

1901. január 22-én, 82 éves korában, 64 év uralkodás után meghal a szeretett királynő, Victoria. Az angol trónöröklési jog szerint a király elsőszülött fia örökli a trónt, vagyis Albert Eduárd, aki VII. Eduárd néven uralkodik 1901 és 1910 között. VII. Eduárd király uralkodása alatt kezdődik el a kapcsolat az angol királyi ház és az erdőszentgyörgyiek között. VII. Edward trónörököse – elsőszülött fia halála miatt –, második fia, Albert György (V. György néven) lesz Nagy Britannia királya, felesége pedig Mária Victoria Teck hercegnő, vagyis Rhédey Claudia unokája.

Sir Henry Channon jellemzése szerint, Mária királyné „A politika felett... nagyszerű, humoros, világi, valójában csaknem magas-

Mária, Nagy-Britannia királynéja
(fotó: Wikipedia)

tos, kemény. De kicsoda előkelő királyné!” Gyermekei 1897 és 1905 között születnek, 5 fiú és egy lány: Edward, Albert, Mária, György, Henrik és János. V. György 1910-től egészen az 1936 januárjában bekövetkezett haláláig uralkodik. A 69 éves özvegy Mária királyné elsőszülött fia, VIII. Eduárd király néven örökli apja trónját. Az új királynak zűrzavarosan indul uralkodása, hisz még trónörökös korában egy elvált amerikai nőbe szeretett bele, és szerelméért trónját is feláldozta, így nem került sor megkoronázására. 1936. december 11-én lemondott a trónról, öccse, az 1895-ben született Albert javára. Így az angol trónt V. György angol király és Teck Mária Victoria királyné második fia, Rhédey Claudia dédunokája örökli.

Albertet 1937. május 12-én koronázzák Anglia királyává, VI. György néven. 1952. február 6-án, többéves betegeskedés után, alig 56 évesen hal meg. A trónra az 1926. április 21-én született első lánya, – Rhédey Claudia ükunokája –, Erzsébet kerül, akit II. Erzsébet néven koronáznak meg 1953. június 2-án. Az új királynő 1947-ben kötött házasságot Fülöp edinburghi herceggel; 3 fia és egy lánya születik. Elsőszülött és egyben a trónörökös, Károly walesi herceg, 1948. november 14-én született. Őt követi Anna hercegnő (1950), András yorki herceg (1960) és Eduárd wessexi gróf (1964).

1953. március 24-én, 86 éves korában, tüdőbetegségben meghal az erdőszentgyörgyiek hön szeretett királynéja, Mary Victoria, Rhédey Claudia unokája. A királyi család erdőszentgyörgyi ága azonban nem hal ki vele, mert a trónra tulajdonképpen Mária királyné unokája, Erzsébet került, aki a mi Rhédey Claudiánk ükunokája.

(Folytatjuk)

Málnási Ferenc ny. magyartanár versértelmezése

Ady Endre szövege lírai alkotás, költemény. A vers címe Adyra jellemző hármas tagolású szószerkezet, témamegnevező, utal a szövegre. A szülőfalu és környékének leírása, bemutatása, a szülőföld megtartó, megfiatalító erejének megvallása teremti meg a szövegkohéziót.

A költeményt 1908 őszén, harmadik párizsi útja után írhatta. Bölöni György Az igazi Ady című könyvéből tudjuk: „Érminszenen a régi szűk kis családi lakóház mellé felépült az új kúria. Ennek felavatására Ady is hazautazik, és pár hét múlva Lédát is leviszi szüleihez Érminszenre, hogy megismertesse édesanyját, a folyvást emlegetett „ides”-t és az érdekes magyar figurát, az apát, Lőrinc urat. És végre az „ides”-nek is meg akarta mutatni az Asszonyt, aki elhódította tőle a fiát.” A vers ennek a közös látogatásnak az emléke. A vershelyzetet már a cím is sugallja. A lírai én képzletbeli sétán, egy Lédához intézett fiktív monológ formájában végigkalauzolja, és bemutatja az otthoni tájat. Személy szerint a kedves nincs jelen, nevét sem említi, csak egy helyen az „Asszonyom” megszólítás utal rá.

A valóságos és egy elképzelt világkép rajzát kapja az olvasó. 1908-ban Bölöni György is meglátogatta Adyt Érminszenen, és így írja le a falut: „Hó volt és hideg. Szigorú metsző kék ég, messziről fahangon kongtak a falusi harangok... Nagy hó, zúzmarás fák, havas lapályok, erdős hegyek, rongyos szegény emberek. A mezőkön végtelen csend, hegyoldalakra tapadt, apró, szalmafedelű románházak, szőlők, fenyőfák. (...) Egyszerű házak, szétszórt utcák. A havas úton egy-egy ember, kinek viseletéről és beszédje után alg ismereni fel, hogy magyar-e vagy román... A református templom udvarán nádfedeles kis ház: a kalvinista iskola, itt tanult olvasni Ady Endre.”

Milyennek látja, látatja a költő ugyanezt a tájat?

A versben mozgásban, változásban, filmszerűen mutatja be a tájat. A költemény egymás után vetített képek sorozata, amelyek egymásba tűnnek, a körvonalak felerősödnek, majd elhalványulnak. A költő a látványból a lényeges elemeket emelte ki, de a felszín mögöttit is látatja, a falu rajzában a maga jellemét, sorsát is megéreztetni. A képek sorrendjét szigorúan megszabott koncentrikus körökből építi fel, ahogy a cím mondja: Séta bölcső-

helyem körül. A táj rajzát a legtávolabbról kezdi. „Ez itt a Bence...” sorral mutat a falut környező egyik domb irányába, ahol a telekkönyv szerint Ady Lőrincnek is szántóföldje és tanyája volt. „Ez itt az Ér...” jön közelebb, amikor a falunak nevet adó folyóra mutat. Szűkül a kör: „Ez itt a Kótó, volt falu...” majd az ott-hon, a szülőfalu képe villan fel: „Ez itt a falu, az én falum...” S a refrénszerű szóismételekkel kezdődő versszakok elvezetnek a szemléltetőhöz: „Ez itt pedig magam vagyok...”

„A versnek nemcsak a jelenben játszódó idősíkja van, a jelen képeire rámontírozza a költő a múlt és a jövő képét: az idősíkok egymásba játszanak, a múlt, a jelen és a jövő színei összekeverednek. Minden versszak, minden kép a jelenből indul ki, s ugyanide tér vissza. Az első három versszakban a jelent a múlttal szembesíti (Ez itt a Bence / Tán klastrom áll itt egykoron; Ez itt az Ér, / Ó dicsőségű Kraszna-árok; Ez itt a Kótó, volt falu). A múlt ősi dicsőségéről, hajdani épületekről szól, régi tüzekről, a klastrom helyén kísérteties, babonás hiedelmek születnek (Bence-nap éjén köd-torony / Fehérlík s kong sülydedt harangja), a folyó medre „száraz, szomorú, repedt”, a régi falut „turk horda dúlta”. De az új falut sem oltalmazta meg a neve: „minden gonosz rajta-van”, s a költőben égő régi tüzek is fekete üszökké változtak. A táj ebben az összehasonlításban szinte A magyar Ugaron-ra emlékeztető szimbólummá nő: „S itt, jaj, átkos, fojtó az élet”. „S fölöttünk végzet-szél füttyöl...” S ez az előbbi sor konkrétan is kapcsolódik A magyar Ugaron „kacagó szél”-éhez. A múlt és a jelen képét csak kétszer üti át a jövő villanásnyi fénye: „Innen jöttem, és ide térek...” – mondja magáról a költő. A szülőföldhöz tartozást, a bölcsőhelyhez kapcsolódó elszakíthatatlan érzést ebbe a négy szóba tömöríti. Az utolsó szakaszban pedig a Lédával vállalt közös sors, a jövő alternatíváját fogalmazza meg: „Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj, / Avagy légy rám ujjongva büszke.” (Tüskés Tibor: Versről versre. Tankönyvkiadó, 1976.)

A költemény monológ, de a vershelyzetben beszélő, megszólaló lírai alany a vele együtt lévő társának, Lédának mutatja be a tájat, erre utal az „Asszonyom” megszólítás. Így teremt kapcsolatot a lírai én és feltételezett kísérője között, akihez érzelmileg is kötődik. Stílusa is igazodik a vers érzelmi, gondolati tartalmához. A pozitív jelentésű, -hangzású szavak váltakoznak a negatív jelentésű, -hangzású szavakkal, így fejezik ki azt az ambivalens, ellentétes érzésvilágot, amelyet a lírai alany a táj és Lédá iránt is érez: a

► Ady Endre

Séta bölcső-helyem körül

*Ez itt a Bence, látod-e?
Szelíd, széles domb s méla lanka,
Tán klastrom állt itt egykoron,
Bence-nap éjén köd torony
Fehérlík s kong sülydedt harangja.*

*Ez itt az Ér, a mi folyónk,
Ős dicsőségű Kraszna-árok.
Most száraz, szomorú, repedt.
Asszonyom, tépjek-e neked
Medréből egy-két holt virágot?*

*Ez itt a Kótó, volt falu,
Elsülydedt vagy turk horda dúlta,
Csupa legendák és jelek,
Itt akartam jární veled
És most menjünk be a falunkba.*

*Ez itt a falu, az én falum,
Innen jöttem és ide térek.
Mindszentnek hívják hasztalan,
Mert minden gonosz rajta-van,
S itt, jaj, átkos, fojtó az élet.*

*Ez itt pedig magam vagyok,
Régi tüzek fekete üszke
S fölöttünk végzet-szél füttyöl,
Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj,
Avagy légy rám ujjongva büszke.*

szülőföld látványának öröme, szeretete vonzása, és a valóságos táj szegénysége, sivársága miatt érzett fájdalom taszítása feszül egymásnak. Ugyanez a vonzás, taszítás érvényes ketjük kapcsolatára is: „Szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj./Avagy légy rám ujjongva büszke.”

A szövegmondatok alá- és mellérendelő kapcsolatban sorakoznak, bennük a személyes főnevek (bölcsőhelyem, harangja, folyónk, asszonyom, neked, medréből, falum, üszke, fölöttünk, rám) segítik a szövegértést, egyénítik Lédá és az olvasó számára a leírást. Egyes szám első, második és harmadik személyű igék (tépjek-e, akartam, jöttem, térek, vagyok; látod-e, szaladj, gyűlölj, légy; állt, fehérlík, kong, sülydedt, dúlta, van, füttyöl) érzékelik a cselekvés, a történet, a változás, a mozgás folyamatát. Határozott névelős szavak (a Bence, az Ér, a mi folyónk, a Kótó, az én falum, az élet) ismert dolgokra, jelenségekre, a költő „bölcsőhely- szülőföldje – körül” világára utalnak, finom érzelmi és érzelmi árnyalásra adnak lehetőséget.

Jelentéstan elemként a közelre mutató névmás és helyhatározó szó (ez, itt) ismétlése tartalmilag és érzelmileg erősíti a leírást, kifejezi a lírai én kötődését is a bemutatott tájhoz. Rokon értelmű szavak (száraz, szomorú, repedt; átkos, fojtó; átkozz, gyűlölj stb.)

Ady Endre szülőháza Érminszenen (Adyfalva)

segítik a szövegértést, a szó jelentése mellé társuló összehasonlító és megkülönböztető szerepet, a finomabb érzések, hangulatok megrajzolását. Ezt még aláhúzzák a vers elentétes jelentésű szerkezetei is, mint ős dicsőségű Kraszna-árok↔száraz, szomorú, repedt; Mindszent↔minden gonosz rajta-van; szaladj tőlem, átkozz, gyűlölj↔légy rám ujjongva büszke; Az egymással szimmetrikusan szemben álló, ellentétes jelentésű szókapcsolatok nyomán a két jelentés különbségének hiteles felfedezése világosodik meg. A felsorolt tulajdonnevek (a Bence, Ér, Kraszna-árok, Kótó, Mindszent), illetve köznevek (a domb, lanka, klastrom, köd-torony, harang stb.) mellé a magam névmással a költői jelenlét is hangsúlyossá válik. A felsorolt szavak a költemény kulcsszavai is.

Verselése, ritmusa tökéletes nyelvi zene. A vers öt szakaszának mindegyike 5, nyolc és kilenc szótagos sorból áll, és emelkedő hangulatot sugallnak a versnek. Rímképlete: x b c c b. Az első sor rímtelenül, egyedül lebeg, a következő négy sort ölelkező rímek zárják egységbe. Verselése jambikus lejtésű.

A költemény szavainak szótári, eredeti jelentésére ráépül a szövegösszefüggésből származó többletjelentés. Az igék sokasága változást, mozgást, aktivitást sugall, a beléjük sűrített tartalmi gazdagság tömöríti a stílust.

A művészi jelzős szerkezetek (szelid, széles domb,méla lanka, sülyedt harangja, ős dicsőségű Kraszna-árok, holt virágot, régi tüzek fekete üszke) jellemzik, egyénítik a tájat. A vers szavainak, látomásos szóképeinek erőteljes hangulati hatása van, a szimbolista líra sajátos sejtelmességét, bizonytalanságát sugallják (Bence-nap éjén köd-torony, Elsülyedt vagy turk horda dúlta, csupa legenda és jelek, Mindszent..., minden gonosz rajta-van, régi tüzek fekete üszke, méla lanka, kong harangja, végzet-szél füttyöl). A költemény kijelentő mondatai érzelmileg telítettek. Egyetlen kérdő mondatot használ. Az igei állítmányok túlsúlya verbális stílusúvá, mozgalmassá formálják a szöveget.

„Magyar költészetünk tájversei közé illik Ady több verse, többek között a Séta bölcsőhelyem körül is. Magyar költőink Balassi, Vörösmarty, Petőfi, József Attila, Radnóti, Illyés Gyula, Juhász Ferenc, Kányádi Sándor, számára a tájleírás a néphez, a nemzethez, történelmünkhöz való tartozás kimondása mellett, a táj mindig a haza része, a szülőföld megtartó, megtermékenyítő erő, népünk múltjával és jövőjével való sorsvállalás. Nyelvünkben oly közel esik egymáshoz a ház és a haza, a szülő és a szülőföld, a bölcső és a bölcsőhely. Ez utóbbit Ady foglalta versbe, verscímbe... A szó talán a sírhely analógiájaként született, gondoljunk a Szózat soraira: „Bölcsőd az, s majdan sírod is...” (Tüskés Tibor).

Mondjuk, oktassuk, tanítsuk Ady Endre magyarság- és szülőföldverseit, hogy ne szakadjon meg a nyolc évszázados magyar költészet lelkesítő, közösségerősítő szárnyalása. Életet a remény, hogy lesznek vallomástevők, akik megvallják: Ady Endre nekünk lévő, nekünk is szóló, minket is erősítő.” (H. Tóth István: „Százszor földobnál, én visszazállnék” (e-Nyék. 2019. 02.17.)

Úgy legyen!

Titok és Csoda

► *Gálfalvi Gréta, VIII. B.*

Valaki dörömbölt az ajtón. Megijedtem. Félve kullogtam a bejáráthoz. A kis lyukon bepillantva, egy idegen alakot láttam. Magas, vékony testalkatú férfi volt. Mindene túlságosan is titokzatosan festett. Félve nyomtam le a kilincset, elfelejtve azt, hogy az ajtót egy órája, amikor hazaértem a színházból, a kulccsal bezártam. Tökéletes! Az idegen máris ügyetlennek néz, még az első találkozás előtt.

Két fordítás jobbra, kezemben a kulccsal, nyitva is az ajtó, és a titokzatos idegen már a nappalimban ücsörög, a kissé kifakult kanapén, amit még anyáméktól hoztam el, mert nekik nem kellett már. Mit ne mondjak, illedelmes egy alak. Hirtelen elindult a kávéfőző. Ijedtemben nem tudtam, hogy mit csináljak, szó nélkül otthagya az idegent a saját házam nappalijában, átrohantam a konyhába. Majd elájultam, amikor megpillantottam egy fiatal nőt a konyhában, ahogyan éppen kávét főzött. Pontosan olyan alkatú volt, mint a férfi, csak nőben. Anynyira el volt foglalva a kávéval, hogy észre sem vett engem. Egy halk köhintéssel jeleztem, hogy ott vagyok. Hirtelen felém fordult, és értetlenül nézett rám, ahogyan én is óréa.

- Hahó! - mondtam neki csodálkozva - Mit keresel a konyhában, és miért főzöl a kávéfőzőmmel?

A nő nem válaszolt, sőt, úgy tett, mintha meg sem hallaná, amit mondtam. Se szó, se beszéd, otthagya a kávét, kiment a konyhából, én meg szorosan a nyomában, követtem. A nappaliba tartott, ahol a férfi már teljesen kényelembe helyezte magát, bekapcsolta a tévét, és valami focimeccset nézett. A nő leült melléje, én meg szó nélkül, semmit sem érve ácsorogtam, válasza várva valakitől, de sajnos nem kaptam. Mindketten a tévét bámulták, és szurkoltak a játékosoknak, és ... ezt mind szó nélkül tették, meg sem mukkantak. Nem értettem a helyzetet, minden furcsa és titok-

zatos volt. Amióta elköltöztem egyedül, ebbe a lakásba, soha nem volt nálam senki, most meg két idegen meccset néz nálam. Nem tudtam, mit kezdjek a helyzettel, így végül úgy döntöttem, én is leülök. Az egyik fotelben foglaltam helyet, szándékosan zajt csapva, hát-ha észrevesznek. Sikeresnek bizonyult a terv, mivel mindketten végre felnéztek a tévéből, és rám pillantottak, majd egymásra. Bólogattak egyet-kettőt, mintha csak kommunikálnának, de szavak nélkül, furcsa. Ekkor a nő kotorászni kezdett a zsebében. Előhúzott egy kissé megviselt és gyűrött levelet. Átnyújtotta nekem, én meg szó nélkül elvettem és érdeklődve elolvastam.

Akkor, ott, abban a pillanatban, a levélből megérttem mindent. Mindent, ami kérdéssé formálódott bennem az utóbbi fél órában, sőt, az utóbbi két hónapban is. Hogy miért is ilyen az életem, hogy miért történik a sok megmagyarázhatatlan dolog velem, meg, hogy miért is ül két idegen a nappalimban.

- Az én nevem Csoda! - szólt a nő - Ő itt a társam, Titok!

Akkor már minden tiszta volt és világos, összeállt a kép. Beköltöztek az életembe a titkok és csodák, személy szerint Titok és Csoda. Hogy pontosan miért is? A levél szerint az új élet mindenki számára nehéz, és kell valami vagy valaki, aki feldobja a napokat. A titkok és csodák színeket, élményeket és kihívásokat fognak az életembe varázsolni. Új megmértetéseket, feladatokat, amikkel izgalmasabb lesz az életem, mivel mindenkinek szüksége van titkokra, amik lehet, hogy soha sem derülnek ki, vagy olyanokra, amiket mi magunknak kell megőriznünk, mert valaki megbízott velem, és természetesen csodákra is, amik olyan dolgokat hozhatnak, amiket megkérdőjelezünk, és azt kérdezzük: hogy lehetséges ez?

Ez volt a nap, amikor rájöttem, hogy nem kell az új dolgoktól megijedni, mert minden okkal történik.

► *Suba-Katona Boglárka*
Erdőszentgyörgy, VI. osztályos tanuló

Titok-csodák

*Titkom van nekem,
Mit őrizetbe veszek.
Ládámba bezárom,
Soha fel nem tárom.*

*Olykor mikor elalszom,
Álmomban meglátom.
Kígyók őrzik titkom,
Míg szemem ki nem nyitom.*

*Titkok, csodák?
Csodák, titkok?
Titkos csodák?
Vagy csodás titkok?*

*Titkos ládám
Lent van a mélyben.
Szentjánosbogarak között,
Csodálatos fényben.*

*Titkom a számon,
Ládámba zárom.
A ládámat egy kulccsal,
Őrökre bezárom.*

*A kulcsot eldobom,
Egy messzi tóba
Hogy ne kapja meg
Senki soha.*

► *Szücs Tamás*
Nagyvárad Művészeti Liceum, XI.

Este

*Álmod hoz az ég,
Friss és szép,
Mint lelke, olyan ép.*

Égbolt

*De a bárányfelhő elfedi,
És ezt földi ember nem leli.
Elég neki napi baja,
Nem zavarja Csillag anyja.*

„Az idő nem gyorsforgalmi út a bölcső és a koporsó között”

➤ Gálfalvi Ilona

Farsangi hangulatban

Február 26-án farsangoltunk:

*Figyelem, figyelem!
Közhírré tétetik:
a farsangi ünnep,
most elkezdődik.
Ide gyűljön apraja, nagya,
aki a maskarákat,
láttni akarja!
Aki itt van,
haza ne menjen,
aki nincs itt,
az is megjelenjen!*

Alakoskodni, játszani mind szeretünk, és erre mi lenne alkalmasabb, mint a farsang vége. Erre a vidám hívogatóra mind megjelentünk. Ötletes jelmezbe öltözve eljátszottuk a választott figurát. Sokat nevtünk, nagyon jó hangulatban telt farsangolásunk. A szereplések után, minden maszkos kapott ajándékot, finom sütitket ettünk, énekeltünk, és zenére egy kicsit megmozgattuk magunkat. Majd egy szép Juhász Gyula verssel zártuk a mulatozást!

*„Szavak, csodálatos szavak,
Békítanak, lázítanak.
Eldöntenek egy életet
Föjlárnak, mint a kísértetek.
Szárnyalnak, mint a gondolat.
Görnyedve hordnak gondokat.
Világokat jelentenek.
Mehaltál, ha már nincsenek.
Dalolnak és daógnak ők.
Gügyögnek, mint a szeretők.
Ölnek és feltámasztanak.
Szavak, csodálatos szavak.”*

(Juhász Gyula: Szavak)

Március 5-én megtartott találkozásunk már a tavaszvárás jegyében zajlott. Ezt a kora tavaszi hangulatot közvetítette számunkra Aranyosi Ervin verse is:

*„Apró szirmok, hófehérek,
tisztaságuk, mint a hó.
Rég várt, kedves jövevények,
tavaszt hívó, akaró!
Apró postás, zöld ruhában.
Ő a teljes üzenet:
– Ébredeznek már a tavasz,
közeleg a kikelet!”*

(Aranyosi Ervin: A tavasz hírnöke)

A vidám tavaszi hangulatot fokozta, hogy a Botos Noémitől kapott dalszövegeket énekeltük, a szeretetről, tavaszról, és végül zenés, táncos videókat néztünk meg.

Március 12-én tartottuk a nőnap mulatságunkat. Aranyosi Ervin Kívánok... című verse

mellé Istvántól mindenki kapott egy gyönyörű rózsaszálát, és ebben benne volt minden, ami az embert boldoggá teheti:

*„Kívánok neked annyi napfényt,
– ragyogni lásd az életet.
Kísérjen jó kedv, öröm, élmény,
szeretet, álmom, élvezet.
Kívánok felhőt, esőt, záport,
– értékelhesd a napsütést.
Csepp bánatot, apró keservet,
hogy lásd, amikor szebben élsz.
Kívánok fénylő boldogságot,*

*mely felvidítja lelkedet!
Kívánok méltó útítársat,
ki céljaidhoz elvezet.
Kívánok annyi gazdagságot,
hogy elérhesd a vágyaid,
s kívánom, lásd meg a világban,
mi a szívedben benn lakik.”*

Még sok szép Márai Sándor-, Audrey Hepburn-, George Sand- idézetet kaptunk tőle. Majd következett a közös ebéd, énekelés és zenehallgatás.

Március 19-én csoportvezetőnk, István a mai ember egyik nagy gondjára hívta fel figyelmünket. Rohanunk nap, mint nap, nincs időnk szinte semmire, és egyszer csak ráébredünk: eltelt az élet. A beszélgetést követően felolvasta a következő versrészletet:

*„Szoktál-e néha meg-megállni,
és néhány percre megcsodálni
a zöld mezőt, a sok virágot,
az ezerszínű, szép világot,
a dús erdőt, a zúgó fákat,
a csillagfényes éjszakákat,
a völgy ölet, a hegytetőt?
Nem, neked erre nincs időd!
Szoktál-e néha simogatni,
sajgó sebekre enyhet adni,
hulló könnyeket letörölni,
más boldogságán is örülni,
hallgatni azt, kinek ajka
bánatra nyílik és panaszra,
vigasztalni a szenvedőt?
Nem, neked erre nincs időd!
S ha est borul a késő mára,
készülni kell a számadásra,
mérlegre tenni egész életed.
Tettél-e jót, láttál-e szépet?
És nincs más vágyad csupán ennyi.
Nem rohanni, csak ember lenni.”*
(Szádeczky-Kardoss György: Nincs időd!)

A lelki feltöltődés után, alufóliából készítettünk ajándékot a mellettünk ülőnek. Aztán énekeltünk, és szenor, ülő táncjal zártuk be a tevékenységünket.

Március 27-én a boldogság volt beszélgetésünk témája. És kiderült, hogy nem is kellene nagy dolgok a boldogsághoz. Az élet apró kis örömei jelentik számunkra a boldogságot, minden, aminek örülni tudunk. Abban is egyetértettünk: „A boldogság különös dolog: ha megosztjuk másokkal, megsokszorozza önmagát.” (Paulo Coelho) „Legyen idő a boldogságra! Az idő nem gyorsforgalmi út a bölcső és a koporsó között, hanem parkolóhely a Nap alatt.” (Phil Bosmans). Aztán megünnepeltük Muica Jolán, Szekeres Margit és Varga Magdolna születésnapját. Isten éltesse mindhármukat!

Április 2-i beszélgetésünk témája az autizmus világnapja volt. Majd játszottunk, énekeltünk, tornáztunk. Megünnepeltük csoportvezetőnk, Cosma István és Borbély Erzsébet, klubtársunk születésnapját. Isten éltesse mindkettőjüket!

Zárásként csoportvezetőnk Mary Oliver szövegének részletét olvasta fel: „Aggódtam Sokat aggódtam. Adnak-e termést a fák, tartják-e a folyók a jó irányt, úgy forog-e a föld, ahogy tanították, és ha nem, hogyan hozom majd helyre? Igazam volt-e, vagy tévedtem, megbocsátanak-e, tehetném-e jobban, amit teszek? Tudok-e majd valaha énekelni, hisz még a verebek is tudnak, de én, nos, reménytelen eset vagyok. Romlik-e a látásom, vagy csak képzelődöm, reumás leszek-e, merevgörcsöm lesz vagy demenciám? Végül beláttam, az aggodalom nem vezet sehová. És feladtam. És fogtam öreg testemet, és kivittem a reggelbe, és énekeltem.” Ezt kell tennünk nekünk is!

Vallásszabadság Lovas Zarándoklat

Néhány hónappal ezelőtt Bözödön is áthaladt, sőt egy éjszakára meg is pihent egy lelkes lovascsapat. A szervezők-résztevők a vallásszabadság kihirdetésének 450. évfordulója alkalmából 450 km megtételére vállalkoztak lóháton. A lovas zarándoklatról készült filmet 2019. március 13-án minden bözödi érdeklődő megtekinthette a kultúrotthonban. A lovas zarándokok az egykori házigazdáik számára levetítették *A hit lovasai* című fil-

met, és meséltek élményeinkről. A helybeliek kedvesen fogadták a tavalyi lovas vendégeket, pánkóval, itókaival kínálták őket, és szalmafonatos kokárdát ajándékoztak a jelenlevőknek.

Kérdések is elhangzottak. Az egyik néni elmondta, hogy szeretné, ha a következő úton bözödi zarándok is részt venne a csapatban. A zarándokcsapat megajándékozta a helyieket a film CD másolatával, az úrasztalára pedig egy csokor virágot helyeztek el. Köszönőüket fejezték ki Fazakas Levente unitárius lelkésznek, családjának és a bözödieknek.

Hiterősítő hét Bözödön

Március 24–31. között hiterősítő hetet tartottunk, amikor estéről estére más és más lelkész végezte a szószéki szolgálatot. Csütörtökön, az Esperesi Vizsgálószerk keretében, az egyházközség régi-új keblitanács tagjai tettek esküt. Az imahét záró napján – időben egy kicsit eltolódva – a nőket köszöntöttük. Erre az alkalomra meghívtuk a falu minden nőtagját. Örömmel fogadtuk azokat, akik eljöttek, és imádkoztunk azokért is, akik nem tudtak eljönni. Nőnap, születésnap, névnap alkalmával szokás egymásnak boldogságot kívánni, de fontos az is, hogy a többi napon is törekedjünk mi magunk is boldogságot teremteni.

Az estéről estére elhangzó beszédek mind azt az üzenetet közvetítették, hogy az ember számára adott a megváltozás lehetősége. A hiterősítő hétnek ez volt a központi üzenete. Megváltozhat az ember pozitív irányban, de az ellenkezője is lehetséges. A pozitív gondolkodást segíti most a tavasz kibontakozása is. Isten nem beszél az általunk használt nyelven, de üzenetét mégis eljuttatja hozzánk. Most, ezekben a napokban a változás nyelvén üzen. Nem is olyan rég még fehér lepel borította a földet, ma már napról-napra hosszabb fűszálak szemléltetik a változást. Gólya röpdös a le-

vegőben, barka díszleg a fűz ágán. Isten üzen: a megváltozás számokra is adott!

Miben kell megváltoznom?

Kiemelnék néhányat az elmúlt hét gondolatjai közül.

A hit az ember életében egy képesség, ami folyamatosan fejleszthető.

Csökkentenem kell aggodalmaskodásomat, megkeresve a kiváltó okot, igyekezniem kell megszüntetni azt.

Hittel fordulni embertársainkhoz, ha nehézségbe ütközöm, ne restelljek tőlük segítséget kérni. Ezt akkor tehetem meg igazán, ha én is kész vagyok segíteni a tőlem segítséget kérő embereknek.

Nem lehet mindenki Plátón vagy Ciceró, de jó ember bárki lehet...

Önmagam, s a bennem rejlő értékek minél jobb megismerése elősegíti a pozitív változást.

Erősítem készségemet a megbocsátásra, mert az képes megszabadítani súlyos terhektől.

Igyekezniem kell minél jobban megismerni Istent, mert az istenismeret megváltoztatja életemlételem.

Isten segítsen mindnyájunkat a megváltozásban! (F.L.L.)

Bözödön is méltóképpen emlékeztek március 15-re

Emberlétünk mércéje

„...És monda neki Pilátus: Imhol az ember!” János 19,5.

► *Fazakas Levente Lajos*

Az egyik prédikációmban röviden az emberré válásom, ébredésem állomásait vázoltam fel röviden. A kérdésem így hangzott: ki vagyok én? A válasz, amire fokozatosan jöttem rá: Isten gyermeke, aki teremtőtől kapott képességeivel, embertársi szeretetével kell igazolja emberségét. Most, húsvét környékén, egy újabb kérdés foglalkoztat: Ki az ember? Kire lehet azt mondani, amit Pilátus mondott Jézusra: Ime, az ember!?

Emlékszem, gyermekkoromban több hetet töltöttem kórházban, s hogy az idő jobban teljen, sorstársaimmal kiálltunk az ablakba, figyeltük az utcán elhaladó embereket, megjegyzéseket fűztünk külalakjukhoz, aminek alapján próbáltuk meghatározni: kik ők?

Pilátus Jézusra mutat, és így szól: „Ime, az ember!” Előtte egy meggyötört, megkínzott férfi áll, és mégis ez a kijelentés tör fel belőle!

Igen, az embert, az emberséget valami más adja, nem az, amit annak idején gyermekfejjel elgondoltunk. Jézus ott áll vádlói, kínzói, megálázói, megtagadói, elárulói előtt, és embert próbáló fájdalom ellenére mély önuralommal vállalja sorsát. Pilátus rácsodálkozik, majd így szól: Ime az ember!

Ítéltő bíránk előtt állva, vajon Ö, ránk mutatva elmondhatja-e: Ime, az ember!

Igen, Jézus példája! Életem egyik vezérlő ereje ez kell, hogy legyen! Folyamatosan arra törekszem, hogy minden körülmények között megőrizsem emberi mivoltomat, emberségem! Embertársaim iránti szeretetem, figyelmem megelégséssel, jó cselekedetek gyakorlásával, mindenkor megőrzött önuralommal. A megbocsátás képességével bizonyíthatom: emberséges ember vagyok.

Ítéltő bírám fürkésző tekintete rajtam van. Jaj!!! Vajon mit fog mondani? Cselekedjek úgy, hogy méltán állhassak meg Előtte!

Családi bibliaórák

Az elmúlt időszakban családi otthonokban tartottunk bibliaórákat. Szakál Jusztina, Vass Sz Margit, Tordai Gyula és Jolán láttak vendégül bennünket, ha kellett akár többször is. A közös zsol-táréneklés, imádság, bibliamagyarázat, majd az adott témáról folytatott beszélgetés, lelki gazdagodást eredményezett mindannyiunk számára. Ezek a találkozások szeretetvendégséggel zárultak, és ezek valódi szeretetvendégségek voltak, nemcsak elnevezésükben. Igazi szeretetközösség jött létre, és a családi otthonok sorban templommá alakultak. Találkozásaink mottója: Engedj be házádba – és mi befogadunk szívünkbe.

Aki részt szeretne venni, hívja meg szomszédjait, rokonait, barátait, és szóljon a lelkésznek. Bárki beengedhet otthonába, és mi befogadjuk szívünkbe...

Az erdélyi magyarok értékeiért és érdekeiért fogunk harcolni Brüsszelben

Május 26-án európai parlamenti választások lesznek. Az RMDSZ listájának második helyén lévő jelölttel, Vincze Loránttal beszélgettünk arról, hogy mi a tétje ennek a választásnak.

– Kicsoda Ön, Vincze Loránt?

– Az RMDSZ európai parlamenti képviselőjelöltje vagyok. 1977-ben születtem Marosvásárhelyen. Családos vagyok, feleségem Emese, fiunk Tamás. Középiskolai tanulmányaimat a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban végeztem, majd Kolozsváron, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem újságírás szakán szereztem egyetemi oklevelet. A Bukaresti Egyetem elektronikus kormányzás és közigazgatás mesteri szakát is elvégeztem. Pályafutásomat a médiában kezdem, Marosvásárhelyen, Kolozsváron és Bukarestben rádióztam, illetve a nyomtatott és online sajtóban is kipróbáltam magam. Az elmúlt tíz évben a külpolitikában, a magyar és az európai kisebbségvédelem témakörében dolgoztam. 2009 és 2018 között Brüsszelben az RMDSZ európai parlamenti képviselőinek munkatársa voltam. A Szövetség külügyi titkára vagyok.

2016 óta az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) elnöke vagyok (korábban egy mandátumon át alelnöke voltam). Ebben az időszakban vittük sikerre a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést, ez a közösségünk és az RMDSZ első nagy nemzetközi sikere. Most újabb lépéshez érkezünk, melyhez minden magyar emberre szükség van: ki kell harcolnunk az európai kisebbségvédelmi törvényt. Azért kell minél többen részt vennünk a május 26-i választáson, hogy kellő súllyal tudjunk ezért küzdeni.

– Miért lenne fontos az európai kisebbségvédelmi törvény?

– A magyar közösségeket a Kárpát-medencében mindenütt támadások érik. A kárpátaljai magyarok szervezetének 30. évfordulójára készülő Kelemen Hunort nem engedték be Ukrajnába, így igyekeznek távol tartani bennünket, magyarokat egymástól. Szlovákiában nemrég fogadták el a himnuszhasználatot tiltó törvényt. Hazai példa is számos van, elég csak a legfrissebbet említeni: Korondon közel százezer eurós

bírságot róttak ki a Községháza felirat miatt, ez hallatlan, és még a korábbi bírságokat is messze felülmúlja. De említhetném a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyászati Egyetemen kialakult helyzetet, ahol nem elég, hogy nem tartják tiszteletben a törvényt, de most még fegyelmi bizottság elé is citálják a magyar tanárokat. Ezeknek a visszásságoknak egyszer és mindenkorra véget kell vetni, erre jelentene megoldást az európai kisebbségvédelmi törvény.

– Mekkora esély van ennek megszületésére?

– Ez nem egy egyszerű, és nem egy rövid távú feladat. De az biztos, hogy ha mi nem leszünk ott, akkor semmi sem lesz belőle. Az eddigi sikereink – leginkább a több mint egymillió támogatói aláírás összegyűjtése, és az, hogy pert tudtunk nyerni az Európai Bizottság ellen – feljogosít bennünket az optimizmusra, de kökemény munkára lesz szükség ahhoz, hogy át tudjuk vinni az akaratainkat.

Európa változik, Európának változnia kell, és nekünk az a határozott érdekünk, hogy ezeknek a változásoknak ne elszenvedői, hanem alakítói legyünk. Május 26-án lehetőségünk lesz beleszólni abba, milyen Európát akarunk. Mi olyan Európát szeretnénk, amely az európai emberek értekeit és érdekeit követi, amely értékéket tekint az őshonos kisebbségekre, és támogatja őket anyanyelvük, himnuszuk, zászlóik használatában. Azt akarjuk hogy ismerjék el kultúránkat, hagyományainkat, azt, hogy ezer éve gazdagítjuk Európát! Ugyanakkora támogatást és elismerést akarunk értékeinknek, mint a többségi nemzetek. Egy erős, egységes Kárpát-medencei magyar képvisellel, amely kiáll a magyarok jogaiért, és amely képes szövetségeket találni az őshonos kisebbségek védelméért, el tudjuk érni ezeket a céljainkat.

– A változó Európa azt is jelenti, hogy változnak a támogatási rendszerek? Elképzelhető, hogy kevesebb pénz jön Erdélybe?

Az RMDSZ-nek kiemelt célja az, hogy az uniós pénzforgások megmaradjanak. A mezőgazdasági támogatások létfontosságúak itt, hiszen 200 ezer erdélyi magyar megélhetését jelentik. A nyugati érdek az, hogy a nagy, fejlett gazdaságokat támogassák, de mi nyilván nem értünk egyet az effajta átcsoportosítással, és a családi gazdaságok érdekeit fogjuk védelmezni. Azon fogunk dolgozni, hogy ezek a támogatások ne csökkenjenek, hanem nőjenek.

Az elmúlt években településeink látványosan fejlődtek az európai forrásoknak köszönhetően, és műemlépületeink felújítása is megkezdődött, hiszen az Unió több pénzt fordított tíz év alatt erre, mint Románia száz év alatt. Nyilvánvaló érdekünk, hogy még több támogatás jusson Erdélybe, és ugyanakkor célunk az, hogy könnyebé tegyük a pályázást, hiszen borzasztó méreteket ölt a bürokrácia nálunk. Nem normális az, hogy egy romániai pályázónak háromszor akkora dokumentációt kell összeállítania, mint például egy belgiuminak.

– Mi történik, ha esetleg nem jut be az RMDSZ?

– Romániának 33 helye van az Európai Parlamentben, ezeket mindenképpen hazai szervezetek jelöltjei fogják betölteni. A román pártok listáit a magyargyűlöletből ismét divatot csináló Rareş Bogdan, a március 15. hivatalos ünneppé nyilvánítását megakadályozó Traian Băsescu, valamint a csíksomlyói búcsú világorökséggé nyilvánítását elszabotáló Dacian Cioloş vezetik. Ha mi nem vagyunk ott, akkor kizárólag ők fognak beszélni az Európai Parlamentben a romániai kisebbségvédelemről, amely szerintük példaértékű. Ott kell lennünk, hogy megcáfoljuk ezeket az állításokat, és hogy kiálljunk érdekeinkért és értékeinkért. Itthon csak magunkra számíthatunk, de Európában nem leszünk egyedül, hanem a Kárpát-medencei magyar képviselőlet fogjuk erősíteni, és a Kárpát-medencei magyar képviselőlet fog erősíteni bennünket. Erről szól a május 26-i választás!

► Az RMDSZ kommunikációs csapata

Kelemen Hunor RMDSZ-elnök levele

Kedves barátom!

Magabiztosan, céltudatosan indulunk neki a május 26-i választásnak. Ez elsősorban annak a 320 ezer magyar embernek az érdeme, aki aláírásával támogatta az RMDSZ európai parlamenti jelöltlistáját. Hálás köszönet ezért!

A kétezres évek eleje óta nem volt példa ilyen meggyőző támogatásra az aláírásgyűjtés időszakában. Innen a magabiztosság: közösségünk ma mellettünk áll, továbbra is kitart a megmaradást, a biztos jövőt szolgáló elvek és értékek mellett, amelyeket 30 évvel ezelőtt megfogalmaztunk, és azóta is képviselünk. Céltudatosak pedig azért vagyunk, mert tudjuk, mi a dolgunk. Tudjuk, hogy milyen feladatot szánunk az erdélyi

magyarok az RMDSZ-nek az Európai Unióban.

Még friss az európai kisebbségvédelmi kezdeményezésünk, amelyre Európa-szerte 1,3 millió aláírást gyűjtöttünk össze. A Minority SafePack azért hoztuk létre, hogy európai kisebbségvédelmi törvényt vívjunk ki magunknak. Az útpítés innen, Erdélyből indult: utat építettünk ott, ahol korábban nem volt, európai ügyvé tettük a kisebbségek ügyét. Most újabb szakaszhoz érkezünk, és ez semmivel sem lesz könnyebb az előzőnél. Az európai kisebbségvédelem olyan lehetőség, amit ha elszalasztunk, megtörténhet, hogy évtizedekig nem tér vissza. A keretörvény kiharcolása csak egy erős magyar képvisellel lehetséges. Számunkra tehát ez a május 26-i választás tétje.

Határozott kiállásra és támogatásra lesz szükség az uniós támogatások megtartásában is. Ezek a fejlődés lehetőségét jelentik családi gazdaságainknak, kis- és közepes vállalkozásainknak, önkormányzatainknak. Az elmúlt 12 évben utak, hidak, kórházak, csatornahálózatok épültek, a közösségünk pedig azt várja el tőlünk, hogy ne hagyjuk az európai pénzek csökkentését. Mi egy fejlődő Erdélyt szeretnénk, és ehhez szükség van az uniós támogatásokra is.

Ma már azok is beismerik, hogy az Európai Unió változni fog, akik eddig tagadták. Ebben a kérdésben nincs vita Európában. Abban viszont van, hogy milyen irányba kell elmozdulnia kontinensünknek. A mi közösségünk a változásoknak az alakítója, nem pedig elszenvedője kell legyen. Erről szól a május 26-i választás.

Március 15. – Erdőszentgyörgyön

Március 15-én délután 5 órakor Erdőszentgyörgy központi parkjában felállított kopfájánál gyűltünk össze, hogy megemlékezzünk az 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról.

Az ünnepséget Máté Nimród Juhász Gyula versével nyitotta meg, majd városunk polgármestere, Csibi Attila Zoltán következett, aki beszédében kiemelte: „171 évvel ezelőtt történelmünk egyik legfelemelőbb pillanatát, óráit, napjait élte át a pesti ifjúság idealizmusa, mely győzedelmeskedett a lehúzó kishitűséggel szemben. Volt bátorságuk kiállni elveik mellett, volt bátorságuk azoknak hangot adni, és volt sok fiatal, akik a kezdeményezők mellé álltak. Jól tudták, csak közösen, együttes erővel lehet nagy eredményt és sikert elérni.(...) A márciusi ifjak bátorságára és elszántságára volt szükség, hogy a kínálózó alkalmat meg merjék ragadni. Akkor még nem tudták, mi lesz a vége, egyet tudtak: a szabadság mindenképp. Céljuk a közjó, az ország gazdasági és politikai függet-

Mi egy erős Európát szeretnénk, amely képes megvédeni kultúráját és polgárait, köztük minket, őshonos kisebbségeket. Nem vagyunk egyedül: ebben a menetelésben is vannak partnereink, akikre számíthatunk, és akik számítnak ránk. Az RMDSZ a Fidesz, a KDNP és a felvidéki MKP európai képviselőivel közösen, a vajdasági és kárpátaljai szövetségekkel lép fel az Európai Parlamentben a magyar ügyért. A Kárpát-medencei magyar összefogást megkötöttük: ez egységet jelent az Európai Parlamentben minden magyar ember érdekében.

Május 26-án minden leaddott magyar szavazat a Kárpát-medencei magyar képviselő erejét növeli!

Tisztelettel,

Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke

► Az RMDSZ kommunikációs csapata

lenségének elérése volt.” „A szabadság fogalma az évek során átértelmeződött. Ma nem a márciusi ifjak által megfogalmazott 12 pontot kell kivívniunk, hisz az ő csatájuk volt. Nekünk, kisebbségben élőknek a szabadság a megmaradásunk kulcsa, hogy a következő időkben is összegyűlhessünk március 15-én nemzeti hőseink előtt fejet hajtani. 1848–49-ben forradalmat indítottak, szabadságharcot vívtak, kiálltak jogaikért, ezzel szemben ma, rohanó életvitelünk miatt, sokaknak nincs idejük fejet hajtani, tiszteletüket kifejezni... De örömmel látom, hogy Erdőszentgyörgyön szép számban vagyunk, akiknek fontos ez a nap, fontos az ünneplés és a méltó megemlékezés. Fontos nemzetünk.” „Ma is élnek köztünk hősök, akik felvállalják, hogy tesznek nemzetükért, közösségükért. Nekünk a dolgunk melléjük állni, támogatni őket. A szabadság csak lehetőség, amelyet együtt kell kihasználnunk, közös érdekekben. Fegyverek nélkül ugyan, nem a csatatéren, mint egykor tették, de nekünk is meg kell vívniunk idén saját harcunkat. Ez a harc az erős magyar képviselőről szól, hisz a mi feladatunk, hogy májusban az Európai Parlamentbe bekerüljünk.” „Számunkra a szabadság azt jelenti, hogy gyermekeink anyanyelvükön tanulhassanak, szabadon használhassuk és kifüggeszthessük nemzeti szimbólumainkat, elénekelhessük himnuszunkat anélkül, hogy bárki is büntetéssel fenyegetsen”. „Identitásunk kinyilatkoztatása és megélése, nem szorítja háttérbe mások jogait. Jövőt kell építenünk a soron következő nemzedékek számára. Ezért tartom fontosnak Erdőszentgyörgy fejlesztését, amelynek egyik célja az életszínvonal nö-

velése, a fiatalok itthon maradásra bírása. Éljenek itthon szabadon, semmint idegen országban magasabb keresetért szolgáljanak. Törekedniük kell szabadságunk megőrzésére a következő években/évtizedekben, sőt évszázadokban is. Talán most még inkább, mint bármikor az elmúlt években. Kisebbségi jogaink megtartása, a megmaradásunk közös érdek. Nem mindegy mennyien vagyunk, ezért kell megerősíteni a magyar képviselőt az Európai Parlamentben, hogy kellő súllyal folytathassuk küzdelmünket a szabadságunkért. Mint bizonyára tudják, májusban lesznek az európai parlamenti választások. Ez azt is jelenti, hogy újabb próbatétel előtt állunk: meg kell mutatnunk közösségünk erejét, ki kell állnunk a magyar nemzet ügyéért Európában. Aki május 26-án elmegy szavazni, az a magyar összefogást erősíti. Engedjék meg, hogy Pétófi Sándor szavai idézzem: „Bárki is a dicsőség, a hazáé a haszon.” „1848–49 kapcsán két szót kell megjegyeznünk: szabadság és hazaszereget. A szabadságunk megtartása és a hazaszeretete vezéreljen mindannyiunkat, hogy nemzetünknek jövőt és megmaradást biztosíthassunk. Kívánom Nemzeti Ünnepeink alkalmából, hogy mindenki átérezze ennek a napnak az üzenetét!”

Ezután Császár Károly, Maros megyei szenátor beszélt. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc fontossága mellett, a május 26-i európai parlamenti választások súlyára hívta fel az egybegyűlteket figyelmét. Kovács Mihály Levente, az RMDSZ ügyvezető elnöke beszédében így fogalmazott: „Mi, Maros megyeiek, amikor kellett mindig összefogtunk, és példát mutattunk. Emlékezzünk csak az 1990-es könyves, gyertyás felvonulásra, amikor százezer magyar ember utcára vonult édes anyanyelvünkért. Az akkor megmutatkozó összefogás, szolidaritás ma is arra sarkall, hogy álljunk ki egymásért. És ezt tettük mi, Maros megyeiek, amikor szolidaritást vállaltunk a székely zászló kitűzéséért megbüntetett vezetőinkkel, vagy amikor a Maros megyei önkormányzati vezetők azért fogtak össze, hogy Bözödújfaluban az egykori templom helyére megépítsék az Összefogás Templomát.” Az ünnepi beszédeket követően Wass Albert, Erdély című költeményét Székely Zsanett adta elő. Majd Gáspár György erdőszentgyörgyi református és Tökés Lóránt unitárius lelkészek beszéde, imája és áldása következett. Radnóti Miklós *Nem tudhatom* című versét Barabás Zsuzsanna mondta el. Ezt követte a koszorúzás a kopfájánál. A Rhédey-parkban az ünnepség Simon Larissa Mária szavallatával, illetve a magyar és a székely himnusz eléneklésével ért véget. A huszárok és zászlósok vezetésével a tömeg levonult a művelődési házba, ahol a Bekecs Néptáncgyűttes, Ember az embertelenségben című előadásával fejeződött be a megemlékezés. Szép, tartalmas, a márciusi ifjak emlékéhez méltó ünnepség volt!

Épül a Dózsa György úti iskola

2019. március 1-én elkezdtek a Dózsa György úti iskola felújítását, kibővítését. Kora reggel Csibi Attila Zoltán, Erdőszentgyörgy polgármestere átadta a munkatelepet a Conart Structuri kft munkatársainak. A Szent György Technológiai Líceumhoz tartozó, a helyiek által 3-as számú iskolaként emlegetett épületet még a múlt század elején építtette a magyar állam. Működése során több felújításon is átesett az épület, de érdemleges változást nem hajtott végre rajta, így megérett a teljes átalakításra. Az épületben már 2018 szeptemberétől nem volt tanítás, hogy elkerüljék a tanévközi költözéssel járó bonyodalmakat és kellemetlenségeket.

A munkálatok két fontos változást jelentenek. A már meglévő épületet korszerűsítik, illetve a projekt szerint megépítik egy új épületszárnyal, így jóval nagyobb lesz az iskola. A városvezetés tervei szerint ebben az épületben tanulnak az előkészítő osztályoktól a 8. osztályig.

Csibi Attila Zoltán elmondta, hogy a kivitelezőnek 18 hónap áll rendelkezésére, hogy a szerződésbe foglaltakat teljesítse. Sajnos, a nehézkes adminisztráció miatt a vártnál jobban elhúzódott a kezdés, bár az önkormányzat megtett minden tőle telhetőt, hogy ezt a folyamatot lerövidítse. A Nemzeti Fejlesztési Alappal megkötött finanszírozási szerződés aláírása után, a közel egy évig tartó, adminisztrációs akadályt legyőzve, kész tervekkel, valamint a kivitelezővel megkötött szerződéssel rendelkezik a város vezetősége. A teljes befektetés több mint 5 millió lejbe kerül. Reményét fejezte ki, hogy 2020 szeptemberében az új tanévet már a felújított épületben kezdhetik a diákok.

A jelenlegi iskolához 4942 nm telek tartozik, erre épül majd az új szárny. A mostani iskola összterülete mindössze 703,42 m² (pincesz 40,62 m², földszint 387,80, emelet 275 m²), leltári értéke pedig 399 400 lej. Az épületben eddig 9 tanterem volt. Az új épület földszintje 841,27 m², az emelet 834,36 m² lesz, amelyben 18 osztályterem, étkező, öltöző, tanári szoba, irodák, orvosi rendelő, raktár és illemhelyek kapnak helyet. Az udvaron egy multifunkcionális sportpálya is elkészül, ahol majd a tornaórákat tartják.

Hamarosan elkészül az Összetartozás Templomának alapja!

Jó ütemben halad az Összetartozás Templomának építése. 2019. január 17-én a Katan Consulting kivitelező cég elkezdte a templomot tartó cölöpök elhelyezését, és néhány hét alatt mind a 30 cölöp a helyére került. Az egyenként 88 cm átmérőjű tartóoszlopok 12 méter mélyre kerültek be a földbe. Ezek biztosítják a templom stabilitását. Jelenleg az oszlopok összekötésén dolgozik a kivitelező vállalat. Az építést lebonyolító Bözödújfaluer Egyesület közösségi oldalán számol be a munkálatok előmeneteléről, ezzel tájékoztatva támogatóit, hogy a világ minden pontján tudják követni az Összetartozás Templomának építési folyamatát.

Seres Tamás kivitelező mérnök szerint a munkálatok terv szerint haladnak, a szerződésbe foglaltakat sikerül betartani. Amennyiben nem jön közbe valamilyen kedvezőtlen, váratlan tényező, 2019. július végére kész lesz a templom.

Csibi Attila Zoltán, Erdőszentgyörgy város polgármestere elmondta, egyre közelebb kerülnek az elképzelés megvalósításához, és az Összetartozás Templomát augusztus 3-án, a bözödújfalusiak hagyományossá vált találkozóján át tudják adni. A Bözödújfaluer Egyesület elnöke, Személy Zsolt Dénes bizakodó. Elmondta, hogy a templom építési költségeit 300 ezer euróra becsülték, azonban ennél

több lesz a végösszeg, ugyanis voltak olyan kiadások, amikre nem számítottak, így költségek 320 ezer euróra rúgnak.

A négy és fél éve folyó adománygyűjtés során sokan adakoztak, azonban még mindig hiányzik 100 ezer euró. A magánszemélyek, egyházak, a Maros megyei és az anyaországi önkormányzati támogatásokon túl, a Magyar Állam, azaz a Bethlen Gábor Alapkezelő

Zrt. is hozzájárult egy jelentős összeggel az Összetartozás Tempломának építési költségéhez. Az adománygyűjtés továbbra is folyamatban van, hisz az egyesület kasszája megcsappant a költséges alapozási munkálatok megtérítése után. Ezért arra kérnek mindenkit, hogy népszerűsítse, és lehetősége szerint járuljon hozzá a templomépítés költségeihez. Továbbra is a Bözödújfaluer Egyesület számlájára utalhatják adományaikat, az alábbi bankszámlák egyikére:

BANCA TRANSILVANIA – TARGU MURES
ASOCIATIA BOZODUJFALUERT,
COD CLIENT 257338, SWIFT: BTRLRO22
HUF RO86BTRLHUF CRT0257533801
EUR RO73BTRLEUR CRT0257533801
RON RO26BTRLRON CRT0257533801

A Bözödújfaluer Egyesület ezúton is köszöni mindenkinek az eddigi segítséget, és igyekszik továbbra is beszámolni közösségi oldalán a munkálatok menetéről.

VERSÜNNEP ERDŐSZENTGYÖRGYÖN

József Attila születésének napja 1905. április 11. 1964 óta ezen a napon ünnepeljük a magyar költészet napját. Ebben az évben Erdőszentgyörgyön egy nappal később, április 12-én tartottunk versünnepet. Meghívott vendégünk az ugyancsak április 11-én, Erdőszentgyörgyön született Cseh Katalin, kolozsvári tanár-költő volt. Erre az alkalomra, születésnapjára ajándékként elhozta új gyermekverseskötetét, a Szóvarázs-lak címűt. A költőt elkísérte a kötetet megjelentető Ábel Könyvkiadó vezetője, Szikszai Ildikó is.

A találkozó első mozzanatában József Attila emlékét idéztük egy vers erejéig: A hetedik című verset Tar Erik tolmácsolta. Szikszai Ildikó a Szóvarázs-lak című gyermekverskötet megjelentetéséről beszélt. Majd kötetlen beszélgetés során ismerkedtünk a kötettel és a szerzővel. A gyermekek pedig az általuk választott versek előadásával színesítették az elhangzottakat, miközben a kivetítőn gyönyörködhattünk az elhangzott vers illusztrációjában. A rajzok, a képek összecsengtek a versek zenéjével, ritmusával. A rajzok Tomos Tünder tehetségét dicsérték. A kötetről elmondhatjuk, hogy csodaszép, és nagyon tartalmas. Cseh Katalin is felolvasott néhány verset. Majd Tamás Abigél a költő versével, a Magyartanár cíművel köszöntötte vendégünket születésnapja alkalmából. És természetesen vásárlással, dedikálással zárult a családias, bensőséges hangulatú találkozó.

Cseh Katalin a verselő gyerekek körében

DÍJAZZÁK A KIMAGASLÓ EREDMÉNYEKET

Az elmúlt évekhez hasonlóan, idén is ösztöndíjban részesülnek az országos, vagy nemzetközi tantárgyversenyen résztvevő, valamint díjjal haza térő tanulók. Erről határozott soros ülésén Erdőszentgyörgy Város önkormányzati testülete. A díjra jogosultak tekintetében viszont módosítás történt. Ezentúl csak az erdőszentgyörgyi Szent György Technológiai Líceum diákjai kapnak pénztájját kimagasló teljesítményükért. De ennél is nagyobb módosítás, hogy nemcsak a diák részesül jutalomban, hanem a felkészítő pedagógus is megkapja a juttatást. A határozat értelmében, az országos első díj megszerzéséért 1000 lej a jutalom, a második helyezést 750 lej, a harmadik 500 lej. Az országos verse-

nyeken való részvételért 300 lej a jutalom. A nemzetközi megmérettetésen az első díj 1500 lej, a második díj 1000 lej, a harmadik 750 lej, míg a nemzetközi szintű részvételt 500 lejjel jutalmazzák. Ugyanilyen juttatásban részesül a felkészítő pedagógus is. A városvezetés ezekkel a változtatásokkal még inkább szeretné motiválni a diákokat és a felkészítő pedagógusokat a tantárgyversenyeken való részvételre. A díjak átadásának időpontjáról és módjáról a későbbiekben határoznak. Az iskola minden év április 10-ig átíratban fogja értesíteni az önkormányzatot az eredményekről. Arra kéri a pedagógusokat, diákokat, szülőket, hogy tudassák az iskola vezetését az elért eredményekről.

TÁMOGATÁS SZÁMÍTÓGÉP VÁSÁRLÁSRA

Április 19-ig lehet benyújtani támogatási kérelmet az Euro 200 program keretében. Az Euro 200 program számítógép beszerzésére nyújt anyagi támogatást azoknak a 26 év alatti diákoknak, akiknek családjában az egy főre eső jövedelem nem éri el a 250 lejt. Az aktuális árfolyam szerint átváltott 200 eurónak megfelelő lejt egy családnak csak egyszer ítélik meg függetlenül a gyerekek számától. A tervek szerint a kérelmezők közül kiválasztott jogosultak listáját május 30-án teszik közzé az euro200.edu.ro honla-

pon. Május 31. és június 20 között lehet benyújtani az óvásokat, végleges eredmény pedig július 4-én hirdetnek. Az utalványokat július 22. és augusztus 9. közt osztják ki a tanintézmények, a kedvezményezettek pedig július 24. és október 10. között válthatják be ezeket. Az Euro 200 program 2004-es elindítása óta 300 000 diákot segített hozzá a számítógép-vásárláshoz, elősegítve a tanulók számítógép-felhasználás és informatikai ismereteinek, készségeinek fejlesztését.

ELTÖRLIK A TELEKELÉSEK HATÁRIDEJÉT

Az RMDSZ javasolta, hogy a beltelkek tulajdonjogának rendezését szolgáló eljárás esetében töröljék el a határidőt. A szénatásban egyhangúlag elfogadták az előterjesztést, azonban a végső döntést a képviselőház fogja meghozni. Ha a képviselőház is megszavazza a kezdeményezést, akkor azok a polgárok,

akik már elkezdtek a folyamatot, de pl. a megyei földosztó bizottságok későn meghozott döntése miatt nem tudták iktatni a kéréseket, illetőleg azok is, akik csak most akarják elkezdni a folyamatot, határidő nélkül tisztázni tudják tulajdonosi jogviszonyukat.

HÍREK • TUDÓSÍTÁSOK • RÖVIDEN

A KATASZTRÓFAVÉDELMI FELÜGYELŐSÉG FELHÍVÁSA

A Katasztrófavédelmi Felügyelőség 2019 márciusában kiadott rendelete szerint megengedett a háztartásokból származó száraz ágak, gallyak, kerti hulladékok elégetése, a következő előírások betartásával:

Aki el szeretné égetni a száraz ágakat, fel kell keresnie az erdőszentgyörgyi tűzoltóságot vagy a Polgármesteri Hivatalban található helyi rendőrök irodáját, ott ki kell töltenie egy igénylést, amelyben leírja, hogy ki, mit és mikor szeretne elégetni. A kitöltött igénylést jóváhagyásra kell benyújtani az Erdőszentgyörgyi Polgármesteri Hivatalban. Amikor a kérelmező kézhez kapja az iktatott és jóváhagyott engedélyt, akkor meggyújthatja a száraz ágakat, a kerti hulladékot az engedélyben megjelölt időpontban és helyszínen. Az elmúlt időszakban sok bejelentés érkezett városunk lakóitól a kerti tüzelésekre vonatkozóan. A törvény értelmében a Polgármesteri Hivatalba beérkezett jelentéseket kötelesek vagyunk kivizsgálni, ezért tartottuk fontosnak szabályozni ezt a problémát.

A Katasztrófavédelmi Felügyelőség felhívja rendeletében az érintettek figyelmét arra, hogy a tüzelésnél szakszerűen, a leírtak alapján járjanak el. Tehát csak kerti hulladékot, száraz ágakat égessenek el, és mindig legalább egy, a megkapott engedélyben is név szerint feltüntetett személy felügyelete alatt, hogy megelőzzük a tűzeseteket. Tilos háztartási szemetet meggyújtani! Kánikulában vagy szeles időben tilos tüzet gyújtani! Ha mégis baleset történne, azonnal értesíteni kell 112 segélyhívó számot.

Kérjük a lakosokat, hogy a fentiek szerint járjanak el mindannyiunk biztonságá érdekében!

A vízművek felhívása

A városi szennyvízcsatorna rendszerének megfelelő használatáról szeretnénk tájékoztatni a lakosságot – különösképpen a vendéglők és konyhák üzemeltetőit – azért, hogy elkerüljük az esetleges kellemetlenségeket.

Tudniuk kell, hogy ha a főcsatornán történik elakadás, dugulás, azt a szolgáltató munkatársai kötelesek megjavítani. De ha a felhasználó területén lévő csatornarendszerben történik rongálás, elakadás, dugulás, azt a fogyasztónak kell megjavíttatnia. A felhasználó kérésére a szolgáltató munkatársai elvégzik a javítást, de térítés ellenében.

A meghibásodások elkerülése érdekében kérjük, tartsák be a következő szabályokat:

– Figyeljenek arra, hogy a szennyvízrendszerbe ne kerüljenek olyan anyagok, tárgyak, amelyek vízben nem oldódnak, mint: nedves papírtörölkők, textíliák, műanyag vagy pvc tárgyak, gyümölcshéjak, savanyúságok, befőttek, maláta, habarcs, mész, kövek, sár, homok, festékek, vegyszerek stb. Ezek elakadást, dugulást okoznak, a helyreállítás pedig igen nagy költségekkel jár, 650–1000 lej, a kézi elhárítás ára pedig 150–450 lej között mozog.

– A legnagyobb problémák a nyomás alatti rendszerben alakulhatnak ki. Ha az előbb említett anyagok valamelyike a merülési szivattyúhoz ér, akkor az elromolhat, akár le is éghet. Ha a meghibásodás a fogyasztó területén történik, a javítás minden költsége a fogyasztót terheli, ez pedig elérheti akár a 900 lej is.

– A vendéglők és konyhák üzemeltetői számára kötelező a zsiradék leválasztó berendezés. Ha még nem rendelkeznek ezzel a berendezéssel,

kérjük, mihamarabb szerezzék be, mert akár a működési engedélyüket is kockáztatják, ha nincs ilyen berendezésük működőképes állapotban.

– Kérjük, az esővizet ne vezessék be a csatornarendszerbe. Aki mégis megteszi, azt havonta esővízilletéssel fogják bírságotlani.

– A háztartások, amelyek nem csatlakoztak a városi ivóvízhálózatra, mert más módon juttatják be háztartásukba a vizet, és nem csatlakoznak a városi szennyvízcsatorna rendszerhez, illetve nem rendelkeznek megfelelő emésztőgödörrel, azokra évi természetvédelmi adót fognak kiróni.

Kérjük, a kellemetlenségek és a főlegesen kiadások elkerülése érdekében, tartsák be a fenti szabályokat! (Eles Vlad közlése)

ÚJ VEZETŐJE VAN VÍZMŰVEKNEK

Eles Vlad személyében, 2019. április 8-tól az erdőszentgyörgyi Ivó-, és Szennyvíz Szolgáltató Egységnek új vezetője van. Ő váltotta az ideiglenesen kinevezett Tar András megbízottat. Kérünk mindenkit, hogy problémáikkal, kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a szolgáltatóhoz, hisz azért vállalta át Erdőszentgyörgy Város az ivóvíz-szolgáltatást és a kanalizálást, hogy ez megfeleljen a helyi igényeknek. Az esetleges problémákat továbbra is jelezhetik a Polgármesteri Hivatal pénztáránál, munkanapokon 8 és 13 óra között. Ezt abban az esetben, ha a szolgáltató cég munkatársai nem elérhetők. A bejelentett problémákat és a felmerülő kérdéseket a hivatal továbbítja a szolgáltatónak. Sürgős esetekben tárcsázzák a 0786-710.947 és a 0748-694.800-as telefonszámot.

KÖTELEZŐ A CSATLAKOZÁS

A néhány hónappal ezelőtti figyelmeztetésünk beigazolódni látszik. A Régiófejlesztési és Közigazgatási Minisztérium körlevelet küldött ki a romániai önkormányzatoknak, melyben arra figyelmeztet, hogy megbírságotlani azokat a lakókat, akiknek lehetőségük van a szennyvízhálózatra csatlakozni, de valamiért ezt nem teszik meg. A törvény értelmében, ahol biztosított a csatlakozási lehetőség a szennyvíz-rendszerre, mindenkinek rá kell rácsatlakoznia. Erdőszentgyörgy abban a szerencsés helyzetben van, hogy minden háztartásnak biztosítva volt az ingyenes csatlakozás, kivéve azoknál a lakosoknál, ahol ezt visszautasították. Ezekben az esetekben, valamint az újonnan csatlakozni akaróknak is segítünk a csatlakozásban. Igényüket jelezhetik a Polgármesteri Hivatalban lévő pénztárnál (ahol a víz- és kanalizálás díját is befizetik). A cikkben említett lista összeállítása folyamatban van, március végén küldi el Erdőszentgyörgy Város Polgármesteri Hivatala azt az illetékes szervnek. Kérjük a lakosságot, hogy mielőbb csatlakozzanak a csatorna hálóathoz, hogy megelőzzük a környezetvédelmi őrség által kiróható büntetéseket.

BIRKÓZÁS

Április 6-án Szászrégenben volt a szabadfogású birkózás megyei bajnokságának harmadik fordulója. Közel 100 gyerek vett részt a versenyen. Csapatomban a következő eredmények születtek:

A nyárádszeredai László Gergő (2010 - 38 kg) I. hely, Kilyén Előd (2010 - 55 kg) I. hely.

Az erdősztgyörgyi Both Krisztian (2007 - 42 kg) IV. hely, Szilágyi Ákos (2006 - 46 kg) IV. hely, Tamás Richárd (2006 - 58 kg) I. hely, Pál Zsolt (2008 - 75 kg) I. hely.

A gyulakuti Farkas Szidónia (2011 - 33 kg) I. hely, a makfalvi Farkas Csongor (2005 - 42 kg) pedig IV. helyezést ért el. (Kozma Jenő, edző)

*

LABDARÚGÁS

FUTBALLKÉPZÉS
ERDŐSZENTGYÖRGYÖN

Az erdősztgyörgyi Kis-Küküllő Sportklub labdarúgóképzést hirdet kezdő és haladó sportolók számára, a már meglevő 2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-es korosztályok csoportjainak bővítése, kiegészítése érdekében. Az edzések az erdősztgyörgyi műfüves pályán, valamint a kis futballisták otthoni füves pályáján folynak majd. Az érdeklődők Ponyori József edzőtől kaphatnak bővebb felvilágosítást.

*

BEMUTATÓ, NÉPSZERŰSÍTŐ
TRÉNING

Az erdősztgyörgyi Kis-Küküllő Sportklub irányítója, Ponyori József és Rostas Matei március végén a kendi gyerekek körében népszerűsítette az erdősztgyörgyi labdarúgást. A gyerekek nagyon lelkesen fogadták a bemutató tréninget. Egy részük szeretne is részt venni az erdősztgyörgyi „futballcsaládban”. A következő időszakban több ilyen bemutató edzést fognak tartani nemcsak városunkban, hanem a környék településein. Céljuk, minél több gyerekkel megismertetni a labdarúgást, felfedezni az ifjú tehetségeket, hogy fejlődésüket, képzésüket biztosítsák. Ezzel is több gyermeket szeretnének megnyerni a sportnak, a testedzésnek, a mozgásnak — végső soron az egészséges életmódnak.

A kis futballisták
eredményei

Március 8-án az erdősztgyörgyi Kis-Küküllő Sportegyesület 13 éves korosztályú labdarúgói, az U 13-as csapat mérkőzött a ludasiak hasonló csapatával. A mérkőzés 0-0 eredménnyel végződött.

Március 23-án ugyancsak a Kis-Küküllő Sportklub U13-as korosztályú csapata mérte össze erejét a vámosgálfalvi sportegyesület hasonló korosztályú csapatával. Az eredmény 6-1.

Az U 15-ös korosztályú, Kis-Küküllő Erdősztgyörgy csapata játszott a MSE Marosvásárhellyel. Az eredmény 0-3 a mieink javára. Bravó, gyerekek!

Március 30-án az erdősztgyörgyi U 13-as csapat a dicsőszentmártoni Chimica csapattal mérkőzött Dicsőben. Sajnos, a mieink számára nem működött a „kémia”, az eredmény 6-2 lett a dicsőiek javára. Csoma Ferenc tanítványait az Emil Ștef edzette gyerekek győzték le. A 6-2-es eredmény igen keménynek tűnik, de az is látható volt, hogy a dicsői gyerekek sokkal határozottabban léptek pályára. Sebaj, gyerekek, lesz ez jobb is!...

Március 31-én a 2010-es korosztályú csapat játszott. A komoly munka meg az eltökélt akarat meghozta az eredményt az erdősztgyörgyi gyerekek számára: 5-1-re legyőzték Marosvásárhely LPS csapatát. A CSS Szászrégen ellen 4-5-re, a vásárhelyi Sasok ellen 0-2-es eredménnyel győzték. Az önbizalom, a komoly munka és az eltökélt akarat – ez az a három fogalom, amely előre lendíti a sportok királyának legmagasabb csúcsa felé

a gyerekeket.

Az U 15-ösök erdősztgyörgyi csapata nagyszerű összjátékkal küzdött, hogy megvédjék a hazai sportklub színeit. Az U15-ös Kis-Küküllő Sportklub kicsinyei 2-0-ra legyőzték az LPS Marosvásárhely csapatát. Gratulálunk, gyerekek!

Április 6-án a nyárádszeredai Sportklub U 15-ös csapatával játszott a Kis-Küküllő csapata. Az eredmény: 1-3 a mieink javára. Egyelőre II. helyen áll a Kis-Küküllő, de van még négy forduló.

Április 7-én az U 13-as Kis-Küküllő csapata a CSM Marosvásárhellyel küzdött. Az eredmény 3-2 volt a mi kicsinyeink javára. Az erdősztgyörgyieknek sok gólhelyzetük volt, és a vásárhelyi csapatnak nem sikerült felülrekednie. A csapat jól játszott, sportszerű volt a magatartásuk, határozottan, lendületesen támadtak, igazi közösségként működtek!

➤ Tudósító: Eleș Vlad

KÉSZÜLJÜNK EGYÜTT!

Császár Károly Zsolt, Novák Csaba szenátorok az RMDSZ megyei szervezetének közreműködésével öt Maros megyei városban ingyenes felkészítőkre kerül sor a nyolcadikosoknak román és magyar nyelvből, valamint matematikából. A felkészítőket a helyi iskolák szervezik meg, és szakképesített tanárok tartják. A felkészítők április 6-án kezdődtek. Jelentkezni az alábbi elérhetőségeken lehet:

DICSŐSZENTMÁRTON - Magó Attila - 0726340631

NYÁRÁDSZEREDA - Fancsali Ferenc - 0741052523

ERDŐSZENTGYÖRGY - Léta Áron András - 0728235941

SZÁSZRÉGEN - Dénes József - 0745938305

SZOVÁTA - Kovács István - 0756839119
Április 6-án Erdősztgyörgyön megkezdődött a nyolcadik és XII. osztályosok vizsgára való felkészítése, az igazgatóság által összeállított órend szerint.

KÜLÖNDÍJ ZSANETTNEK

2019. március 29-én Kolozsváron rendezték meg az Elek apó kútja elnevezésű Országos Mesemondóversenyt. Iskolánkat Székely Zsanett (III. o.), Kacsó Melinda tanítónő diákja képviselte. Mesemondásával a Napsugár különdíját érdemelte ki. Gratulálunk a kis mesemondónak és felkészítő pedagógusának!

Küldetésen az iskola!

Március végén az iskola tanár- és diákszövívői ellátogattak a környék általános iskoláiba bemutatni oktatási kínálatukat a 2019–2020-as tanévre. Ősszel négy IX. osztály indul a magyar tagozaton. A líceumi oktatásban természettudományi elméleti osztály, illetve élelmézés és turizmus szaklíceumi képzés indul. Mindkettő négyéves képzést jelent, a XII. osztály végén érettségi vizsgával. E két líceumi képzés több elmé-

leti órát jelent, ezért számukra az iskola tanulást segítő programokat is kínál. 2019 ősztől hároméves szakiskolai képzés is indul, szépségápolási és asztalos szakkal; a XI. osztály végén szakvizsgát tesznek a tanulók. A szakiskolai oktatásban több a gyakorlati óra, és szakmai ösztöndíjat is kaphatnak a diákok. A Szent György Technológiai Líceum szeretettel várja a VIII. osztályt végzett tanulókat Erdősztgyörgyről és környékéről!

A ROSE program

Március 7-én, csütörtökön szülői értekezletet tartottak a IX–XII. líceumi osztályoknak, amelyen bemutatták a ROSE program legfontosabb tevékenységeit a szülőknél. A gyűlés nagyon jó hangulatban zajlott! Az iskola vezetősége és tanári közössége köszöni a szülőknél, hogy eljöttek és segítenek a projekt megvalósításában

Szalagavató

Március 13-án, szerdán délután került sor az erdősztgyörgyi Szent György Technológiai Líceum végzős diákjainak szalagavató ünnepségére. A tizenegyedikes diákok műsorral kedveskedtek társaiknak, majd feltűzték a szimbolikus jelentésű szalagot a tizenkettedikesek mellkasára. Sok sikert kívánunk az ünnepelekeknek a vizsgán és az életben!

Vendégszereplés

A celldömölki Soltis Lajos Színház tavaszi erdélyi turnéjára március 25-29. között került sor. Ez alkalommal Jancsi és Juliska meséjét láthatták a gyerekek. Az újszerű mesefeldolgozást Jobbágyfalván, Parajdon, Hármasközségben, Korondon, Szovátán, Marosvásárhelyen, Havadon és Erdősztgyörgyön mutatták be. Mindenhol nagy sikert aratott az előadás. A gyerekek visszavárják a celldömölki Soltis Színházat. Az újabb meséjétekra a novemberi turnéjukon kerül sor.

Vándorszizma

Április 27-28-án kerül sor a XI. Vándorszizma Néptánc Találkozóra a Százfonat Néptánc Egyesület rendezésében. A találkozóra a Kis-Küküllő mente amatőr néptáncgyűtéseit várják a erdősztgyörgyi néptáncosok és a nézők.

A BÉKÉSCSABAI SZÍNJÁT SZÓK VENDÉGJÁTÉKA

2019. április 29-én 19 órától, a helyi művelődési házban a békéscsabai Féling Színház bemutatja a *Dilisek vacsorája* című vígjátékát. A darabban egy baráti kör szerda esteként együtt vacsorázik. Az összejövetel különlegessége, hogy minden meghívott köteles magával hozni egy lökött alakot. Aki a legidőutábat hozza, az vacsora után jutalomban részesül. Az egyik résztvevő olyan idiótával érkezik, aki garantálja a győzelmet. Az est azonban korántsem alakul a várokozásnak megfelelően.

Belépőjegy ára 15 lej. Mindenkit szeretettel várunk!

A színját szók sikerei

A Bodor Péter Színkör Gyűjtogatók csoportja március 22-23-án a Djata című darabbal vett részt a XXX. Diákszínját szó Találkozón, Szombathelyen. Az előadás szövegválogóját Móczár Bence írta Dragomán György *A Jehér király* című regénye alapján. A rendezés is az ő munkáját dicséri. Az előadás ezüst minősítést és három különdíjat szerzett a találkozón. A szakmai zsűri különdíjjal jutalmazta a hiteles történetmesélést, az anya megformálásáért Takács Renátát, míg a legjobb fiú alakítás díját Szilágyi Bálint hozhatta haza. Köszönjük

Bencének a lelkiismerete munkát, ami hozzájárult a csoport szép eredményéhez! A celldömölki Soltis Színháznak köszönjük a szíves vendéglátást, ugyanakkor Erdősztgyörgy önkormányzatának azt, hogy lehetővé tette a színját szók utazását a fesztiválra.

A színját szók csoport április 5-én bemutatta a darabot a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum diákjainak. A darab bemutatása a líceum magyartanári közösségnek, valamint a diákszövetség meghívására történt. Gratulálunk a csapatnak, és további sikereket kívánunk!

ÁLLANDÓ
TÁMOGATÓINK

ERDŐSZTGYÖRGYI FIGYELŐ

Kéthavonta megjelenő kulturális és közéleti lap

Kiadja a Bodor Péter Művelődési Egyesület 14555648

Főszerkesztő: Kovrig Magdolna

Szerkesztőség: Átyin Kata, Hegyi László, Kovrig Ildikó,

Kovrig Zoltán, Székely Ferenc

Tördelőszerkesztő: Donáth-Nagy György

Postacím: 547535 str. Nicolae Bălcescu 13
Erdősztgyörgy – Sângeorgiu de Pădure, Maros megye – jud. Mureș

E-mail: erfgyelo@gmail.com

Tel.: +40-265/578-720, +40-746/671-318

CEC Mureș – Filiala Sângeorgiu de Pădure

IBAN RO97 CECE MS35 43RO N010 5081

Készült a marosvásárhelyi Mediaprint nyomdában

ISBN 1583–8765